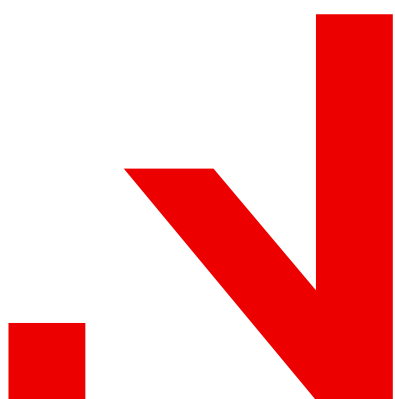

Årsrapport 2022

**Innovasjon
Norge**

1 Status 2022

- 1.1 Innovasjon har aldri vært viktigere
- 1.2 Virkemidler som skaper verdier
- 1.3 Årsregnskap 2022
- 1.4 Strategiske tema
  - 1.4.1 Slik ble Trøndelag en toppdestinasjon for matopplevelser
  - 1.4.2 Forsiktig optimisme i en hardt prøvet reiselivsbransje
  - 1.4.3 Kampanjer for å vinne eksportkontrakter
  - 1.4.4 Hjelper norske bedrifter i Frankrike
  - 1.4.5 Bionova skal hjelpe Norge med å nå klimamålet
  - 1.4.6 EU er mer enn finansiering
  - 1.4.7 Flere vil ha risikolån av Innovasjon Norge

2 Resultater

- 2.1 Slik bidrar vi til mervekst for bedrifter
- 2.2 Delmål 1: Flere gode gründere
- 2.3 Delmål 2: Flere vekstkraftige bedrifter
- 2.4 Delmål 3: Flere innovative næringsmiljø
- 2.5 Andre oppdrag
  - 2.5.1 Innovasjon i humanitær sektor
  - 2.5.2 Gode resultater for norske partnere i EØS-prosjekter
  - 2.5.3 Kulturell og kreativ næring
  - 2.5.4 Et reiseliv på rett spor
  - 2.5.5 En styrket rådgivningstjeneste for muligheter i EU
  - 2.5.6 Norge på Expo 2020 Dubai

3 Tall og fakta

- 3.1 Tall og fakta oppsummert
- 3.2 Effekter og resultater
  - 3.2.1 Effekter for alle kunder
  - 3.2.2 Effekter for etablerte bedrifter
  - 3.2.3 Effekter for gründere
  - 3.2.4 Effekter for klynger
  - 3.2.5 Bevilgninger til Innovasjon Norge
  - 3.2.6 Tildeling per tjeneste
  - 3.2.7 Tildeling per målgruppe
  - 3.2.8 Tildeling per sektor
  - 3.2.9 Tildeling per virkeområde
  - 3.2.10 Vi var med på å generere
  - 3.2.11 Vi utgjør en forskjell
- 3.3 Lån og tilskudd
  - 3.3.1 Fylkesvise tildelinger - virkemiddel
  - 3.3.2 Fylkesvise tildelinger - sektor
  - 3.3.3 Fylkesvise tildelinger - næringsområde
  - 3.3.4 Låneportefølje
  - 3.3.5 Oppstartlån
- 3.4 Landbruk og reiseliv
  - 3.4.1 Kommersiell gjestedøgn
  - 3.4.2 Utenlandske gjestedøgn
  - 3.4.3 Tilskudd til landbruket

4 Om oss

- 4.1 Om Innovasjon Norge
  - 4.1.1 En næringsutvikler for hele landet
  - 4.1.2 Bærekraft og ansvarlig næringsliv
  - 4.1.3 Organisasjonskart
  - 4.1.4 Ledergruppen
  - 4.1.5 Styret

Status 2022

Innovasjon har aldri vært viktigere

Foto: Astrid Waller

Etter to år preget av pandemi, var det optimisme i norsk næringsliv ved inngangen til 2022. Med Russlands invasjon av Ukraina endret dette seg. Krigen og sanksjonene kastet om på markeder og verdikjeder og har påvirket prisene på det vi i Norge importerer og eksporterer. For norske bedrifter har situasjonen både gitt muligheter og utfordringer. Også 2022 ble et annerledesår, men av andre årsaker enn de to foregående unntaksårene.

Av administrerende direktør Håkon Haugli

Innovasjon har aldri vært viktigere. Tiåret vi er inne i, må bli et skalerings tiår. Skal vi møte klima- og naturutfordringene og de andre store samfunnsutfordringene vi nå står i, må en rekke nye løsninger tas bredt i bruk. Næringslivet blir avgjørende i dette, og Norge har – som ledende hav-, mat- og energinasjon – et av verdens beste utgangspunkt. Å omsette dette utgangspunktet til innovasjon, næringsutvikling og eksport, er Innovasjon Norges kjerneoppgave.

Eksporten nådde nye høyder

Høye strøm- og gasspriser førte til at Norge i 2022 slo alle eksportrekorder. På grunn av høye priser på de varene vi eksporterer, kom vi nær en oppfyllelse av regjeringens mål i «Hele Norge eksporterer» om en 50 prosent økning i fastlandseksporten innen 2030.

«Vi er blitt mer, ikke mindre, avhengige av våre etablerte og største eksportnæringer. »

Hensikten med målet er imidlertid å utvikle et mer differensiert og bredere eksportnæringsliv, der flere bedrifter lykkes internasjonalt. Langs denne dimensjonen, må vi konstatere at vi er lenger unna enn før. Vi er blitt mer, ikke mindre, avhengige av våre etablerte og største eksportnæringer.

Høy aktivitet i norsk økonomi

Russlands krigføring fikk også direkte konsekvenser for bedrifter i Norge. Næringslivet i Øst-Finnmark ble umiddelbart påvirket av sanksjonene mot Russland og av usikkerhet om hva som ligger foran oss.

«Når maskinene går for fullt og usikkerheten om fremtidsutsiktene samtidig er stor, er det grunn til bekymring for evne og vilje til å drive utviklingsarbeid og for nivået på investeringer i nødvendig omstilling.»

Innovasjon Norge forsterket vår innsats i regionen, for å sikre at våre virkemidler når ut til bedrifter som nå står i stor omstilling. Generelt har norsk økonomi i 2022 vært preget av høy aktivitet, lav arbeidsledighet og sterk prisvekst. Når maskinene går for fullt og usikkerheten om fremtidsutsiktene samtidig er stor, er det grunn til bekymring for evne og vilje til å drive utviklingsarbeid og for nivået på investeringer i nødvendig omstilling.

Som tidligere år, har vi også i 2022 jevnlig levert statusrapporter til våre oppdragsgivere basert på vår brede kontakt med bedrifter i alle fylker. Vår lyttepost viser at mange virksomheter utsatte eller stoppet utviklings- og innovasjonsprosjekter i 2022.

Positiv utvikling for vekstbedrifter

For Innovasjon Norge var 2022 også et år med store og flere nye oppdrag. Innovasjon Norges samlede bidrag til norsk næringsliv i 2022 utgjorde 7,1 milliarder kroner.

Vi kunne dette året glede oss over positiv utvikling i vårt delmål om flere vekstbedrifter. En rapport fra Nordic Innovation, basert på tall fra de nordiske statistikkmyndighetene, viste at Norge nå har 11 såkalte "enhjørninger".

«Innovasjon Norge skal være en ledende pådriver for det grønne skiftet.»

Vi trenger slike rasktvoksende bedrifter og hele underskogen under dem. Forskning viser at et fåtall nye bedrifter står for en stor andel av de nye jobbene og den nye verdiskapingen.

Innovasjon Norge skal være en ledende pådriver for det grønne skiftet. I 2022 har vi vektlagt å vri flere av midlene mot grønne prosjekter og vår grønne portefølje har blitt styrket ytterligere. Klyngeprogrammet, bedriftsnettverksordningen og regional omstilling ble i 2022 videreutviklet for å bygge flere innovative næringsmiljøer i hele landet.

2022 var det første året Innovasjon Norge hadde ansvar for ordningen StudentEntreprenørskap (STUD-ENT). Både kvaliteten på prosjektene studentene søker om støtte til og arbeidet på universitetene og høyskolene for å fremme entreprenørskap er det grunn til å glede seg over.

I statsbudsjettet for 2023, ble det også klart at Bionova blir del av Innovasjon Norge. Bionova er regjeringens nasjonale satsing på bioøkonomi og klimatiltak for landbruk, skogbruk og havbruk som skal bidra til å nå Norges klimamål for 2030 og å bli et lavutslippssamfunn i 2050. Ved å legge Bionova til Innovasjon Norge vil

disse kundene få tilgang til vårt samlede tjenestetilbud.

Et mer sømløst virkemiddelapparat

Det er et mål at kundene opplever Innovasjon Norge og hele det norske virkemiddelapparatet som sømløst og enhetlig. Slik er det ikke i dag.

Virkemiddelapparatet har de siste årene vært gjenstand for flere evalueringer, og aktørene har arbeidet sammen om forslag til tiltak for et fremtidsrettet virkemiddelapparat. Flere av disse prosessene ble avsluttet i 2022. Innovasjon Norge har gjennom året styrket vårt samspill med Eksfin, Norges Forskningsråd, Siva, NORWEP og andre virkemiddelaktører, med mål om forenkling for kundene, mer målrettet virkemiddelbruk og enhetlig grønn rapportering.

I samarbeid med både statlige virkemiddelaktører og fylkeskommuner har vi også arbeidet systematisk med utvikling av «En vei inn» – en løsning som skal bidra til forenkling av bedriftenes møte med virkemiddelapparatet.

Kostnadskutt i Innovasjon Norge

Som organisasjon har Innovasjon Norge vært gjennom noen krevende år. Etter at vi i 2020 og 2021 håndterte rekordstore koronarelaterte oppdrag, gikk vi i 2022 inn i et år med krav om kostnadskutt og intern omstilling.

Sammenlignet med 2019, vil vi ved utgangen av 2024 være ca. 75 færre ansatte. Det stiller store krav til effektiv ressursbruk og prioritering av aktivitet. Arbeidet med digitalisering har derfor høy prioritet. En viktig milepæl i 2022 var investeringen i nytt banksystem, IN Flow, som gradvis vil erstatte våre gamle banksystemer og gi forenkling for kundene. Vi har kommet langt i vårt digitale skifte og mot målet om å være ledende i offentlig sektor på digitalisering, men har samtidig store løft foran oss.

Ved å digitalisere det som kan digitaliseres, frigjør vi tid og kompetanse til sparring med kundene. Vår rolle som sparringpartner for bedrifter i hele landet er kjernen i vår strategi og muliggjøres av digitale verktøy.

Jeg vil benytte denne anledningen til å takke Innovasjon Norges kunder, oppdragsgivere, ansatte og samarbeidspartnere for alt vi sammen fikk til i 2022, et år der vi på alle måter ble minnet om at innovasjon er viktigere enn noensinne.

Virkemidler som skaper verdier

Foto: Thor Nielsen/NTNU

Vår viktigste oppgave er å levere verdi til kundene.

Av styreleder Gunnar Bovim

Innovasjon Norge bidrar med finansiering, kompetanse og nettverk for norske selskaper som vil vokse og skalere internasjonalt. En undersøkelse gjort av Oslo Economics blant Innovasjon Norges kunder i 2022 bekrefter at næringslivet trenger denne type støtte.

Tre av fire bedrifter i undersøkelsen opplevde at støtten fra Innovasjon Norge bidro til deres eksportsuksess. Hele 60 prosent av bedriftene mente at finansiering fra Innovasjon Norge bidro til at de kunne skaffe finansiering gjennom privat egenkapital.

«Det er gledelig at kundene opplever at Innovasjon Norge gir viktige bidrag for å få realisert vekst- og omstillingsprosjekter.»

Våre målinger i 2022 viser at bedrifter som har fått internasjonal markedsrådgivning fra Innovasjon Norges kontorer i utlandet har 9,2 prosentpoeng høyere vekst i omsetning, 5,5 prosentpoeng høyere vekst i verdiskaping og 3,4 prosentpoeng høyere vekst i produktivitet enn sammenlignbare bedrifter som ikke har benyttet seg av tilbudet.

Det er gledelig at kundene opplever at Innovasjon Norge gir viktige bidrag for å få realisert vekst- og omstillingsprosjekter. Slike undersøkelser gir også nyttig innsikt i hvor skoen trykker. Manglende kjennskap til utenlandske markeder ble oppgitt av bedriftene som en av de største eksportbarrierene (Oslo Economics).

Det understreker behovet for Innovasjon Norges rolle som døråpnere ute i verden og med folk på bakken som kjenner markedet. I 2022 har derfor arbeidet med eksportfremme i internasjonale markeder blitt forsterket, med flere satsinger i markeder som etterspør norske løsninger.

Rollen som døråpner er også relevant for Innovasjon Norges arbeid opp mot EU som en sentral premissgiver for fremtidig næringspolitikk. Norsk deltakelse i EUs forsknings- og innovasjonsprogrammer er av stor betydning. Innovasjon Norge har det siste året styrket EU-arbeidet, blant annet ved økt tilstedeværelse i Brussel og flere ressurser på EU-arbeidet regionalt.

«Organisasjonen er godt rustet for å bidra til den store samfunnsoppgaven vi sammen skal løse for å utvikle morgendagens næringsliv.»

Innovasjon Norge var i 2022 gjennom en periode med omstilling i egen organisasjon, med gjennomføring av kostnadskutt i driftsbudsjettet på 100 millioner kroner. I denne perioden har det vært arbeidet målrettet med å utvikle Innovasjon Norge til en mer effektiv og kundeorientert organisasjon. Organisasjonen er godt rustet for å bidra til den store samfunnsoppgaven vi sammen skal løse for å utvikle morgendagens næringsliv.

Bedrifter i hele landet møter et Innovasjon Norge som ser regionale, nasjonale og internasjonale virkemidler i sammenheng. Gjennom å sparre og utfordre kundene, og tilby rett kompetanse og finansiering, utløses flere bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter.

Som styreleder vil jeg få takke kunder, oppdragsgivere og samarbeidspartnere for tilliten dere har vist Innovasjon Norge gjennom 2022. Jeg vil også få takke Innovasjon Norges ansatte for stor innsats gjennom året.

Årsregnskap 2022

[Styrets årsberetning](#)

[Årsregnskap med resultatregnskap og balanse](#)

[Revisors beretning](#)

Strategiske tema

Innovasjon Norge er en landsdekkende sparringpartner for bærekraftig vekst og eksport.

Bærekraft, eksport og grønn vekst er viktig for fremtidig utvikling og omstilling i norsk næringsliv. Det samme gjelder tilgang til finansiering av viktige satsinger.

I menyen til venstre kan du lese dybdesaker om hvordan Innovasjon Norge bidrar innenfor disse temaene, og ringvirkningene det får for bedrifter, mennesker og lokalsamfunn.

Slik ble Trøndelag en toppdestinasjon for matopplevelser

Gangstad Gårdsysteri ligger langs "Den gyldne omvei" i Trøndelag. Her avbildet under Trøndersk matfestival i Trondheim i 2022. Foto: Leiv Aspen

Trøndelag fikk status som Europas gastronomiregion i 2022. Ingen andre norske byer eller regioner har fått denne utnevnelsen tidligere.

Fra Norden er bare Aarhus i Danmark og Kuopio i Finland på den samme prestisjefylte lista. Det anerkjente reisemagasinet Condé Nast Traveler har omtalt Trøndelag som en av topp tre destinasjoner for matopplevelser, og en av deres 22 beste steder å reise til i 2022.

"Området har variert landskap med skog, fjell, fjord og åkrer, og leverer høy kvalitet på sjømat, økologiske meieriprodukter og ferske grønnsaker. Råvarene leveres lokalt og til restauranter rundt i verden," skriver Condé Nast Traveler.

Trøndersk Matfestival har vært arrangert siden 2005 og Innovasjon Norge jobber fremdeles tett med arrangøren, Oi! Trøndersk mat og drikke AS. Foto: Leiv Aspen

Trøndelag har fått stor internasjonal og nasjonal oppmerksomhet som matdestinasjon. Og Trøndelag selv har ambisjoner om å bli Norges fremste matregion, samt en sterk matregion i europeisk perspektiv. Det er mye som tyder på at de er på god vei. Men hva ligger bak denne suksessen?

– Matsatsingen i Trøndelag har ikke vært en sprint. Innsatsen kan heller beskrives som en maraton der hele Trønderlaget har stilt opp. Tilgang til gode naturressurser, fantastiske råvarer, kompetanse og finansiering, har brakt regionen i tet, sier Aud Herbjørg Kvalvik i Innovasjon Norge.

Bedriftsnettverk har båret frukter

Ressursgrunnlaget gjør at Trøndelag på mange måter er skapt for matproduksjon. Golfstrømmen skyller inn mengder av temperert, næringsrikt vann langs kysten. Sol og regn i riktig blanding gir god vekst på åker og eng. Trønderske bønder dyrker nærmere 1,6 millioner dekar, og 2022 var året trønderske selskaper eksporterte fisk for 26 milliarder kroner.

Fylket var tidlig ute med produksjon og salg av lokalmat. Samvirkeforetaket «Den Gyldne Omvei» ble Trøndelags første moderne mat- og opplevelsesnettverk. Det sto 20 forskjellige Inderøy-bedrifter bak samarbeidet som ville tilby opplevelser, lokal mat og kultur til norske og internasjonale gjester. Kort tid etter dannet 27 bedrifter i Rørosregionen Rørosmat SA, hvor de samarbeider om salg, felles merkevare og lager- og logistikk-løsning.

«Beslutningen om å etablere et Verdiskapingsprogram for mat, var det som endret alt.»

- Aud Herbjørg Kvalvik, Innovasjon Norge.

Begge nettverkene har benyttet flere av Innovasjon Norges rådgivings- og finansieringstjenester, og begge

har fungert som rollemodeller og mentorer for nye mat- og opplevelsesnettverk fra hele landet.

– Beslutningen om å etablere et Verdiskapingsprogram for mat, var det som endret alt. Innovasjon Norge fikk et fornuftig mandat, nok penger og tilstrekkelig forutsigbarhet for programsatsingen. Det gjorde at kunderådgiverne kunne arbeide systematisk og målrettet med næringen, og at bøndene og produsentene turte å kaste seg ut i noe helt nytt. Vi må bare takke Stortingets næringskomite fra årtusenskiftet, for ambisjonene med oppdraget og viljen til å følge opp, sier Kvalvik videre.

Program for å styrke norsk matmangfold

Verdiskapingsprogrammet for mat ble opprettet for å styrke matmangfoldet i Norge. Med 100 millioner kroner årlig over jordbruksavtalen, kom mulighetene. Rørosmeieriet var den første bedriften som i 2001 fikk tilskudd fra verdiskapingsprogrammet.

Aud Herbjørg Kvalvik. Foto: Innovasjon Norge

Trøndelag har årlig fått benytte en stor del av midlene, som i dag heter Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping. Pengene har i hovedsak gått til enkeltbedrifter, men tilskudd til bygging av matfaglig kompetanse, nettverk og salgsarenaer, har vært like viktig for posisjonen Trøndelag nå har oppnådd som lokalmatregion.

Trøndersk Matfestival, ble første gang arrangert i 2005. Innovasjon Norge har bidratt til arrangementet årlig, og jobber fremdeles tett med arrangøren, Oi! Trøndersk mat og drikke AS.

Festivalen har blitt en attraksjon for både norske og internasjonale gjester. International institute of gastronomy, culture, arts and tourism (IGCAT) besøkte festivalen i 2019. At IGCAT oppdaget Trøndersk Matfestival, og at Visit Trondheim initierte en søknad fra Trøndelag Fylkeskommune og Trondheim kommune, førte til at Trøndelag fikk status som European Region of Gastronomy i 2022.

Arrangerer Oste-VM i år

Trondheim var vertskap for Michelinutdelingen i februar 2020. Høsten 2023 går Oste-VM av stabelen, og i 2024 skal Bocuse d'Or Europe 2024 arrangeres i samme by.

Mange har bidratt til den positive utviklingen av matmangfoldet i Trøndelag.

– Innovasjon Norge Trøndelag har de siste 20 årene bevilget ca 1,9 milliarder kroner til 4600 prosjekter innen

grønn sektor. En stor andel har gått til bærebjelken for trøndersk matproduksjon, det tradisjonelle landbruket. Bevilgningene til lokalmatproduksjon og servering anslår vi til 300 millioner kroner fordelt på 1000 enkeltsaker, sier Kvalvik.

"Open for business": I 2022 ble Norge gjenåpnet og reiselivet kunne stable seg på beina etter to tøffe år.

Foto: Thomas Rasmus Skaug / VisitNorway

Pandemien traff reiselivsnæringen som en knyttneve. Stor omstillingsvilje gjør at det er optimisme å spore, selv om det er vanskelig å spå hvordan en urolig verden og energikrise vil slå ut.

2022 var det første året som nærmet seg et normaldriftsår etter at koronapandemien traff Norge. Det var sårt tiltrengt for den næringen som ble truffet hardest av koronarestriksjonene.

– Når grenser stenger og folk må sitte hjemme sier det seg selv at reiselivet blir hardt rammet. Det var strenge restriksjoner på servering og et uttalt mål om å få ned mobiliteten. Reiselivet lever av mobilitet. Det var veldig tøft, sier reiselivsdirektør Aase Marthe Horrigmo i Innovasjon Norge.

Måtte omstille seg raskt

Krisen gjorde at alle måtte tenke utenfor boksen. Under pandemien hadde Innovasjon Norge det operative ansvaret for flere krisepakker, og bevilget i løpet av 2020 og 2021 mer enn 1,65 milliarder kroner til reiselivet gjennom ulike ordninger. Den største av disse, omstillingsordningen, skulle stimulere til å tenke nytt inn i en usikker fremtid.

Reiselivsdirektør Aase Marthe Horrigmo i Innovasjon Norge. Foto: Tom Hansen

Mange reiselivsbedrifter har brukt tiden godt. Bransjen har for eksempel flere miljøfyrtårn nå enn før, og flere reisemål har blitt merket gjennom INs merkeordning for bærekraftige reisemål.

– Stadig flere er opptatt av bærekraft når de tar valg om hvor de skal på ferie. Det blir stor konkurranse om kundene blant bærekraftige reisemål, og vi i Norge ligger helt i front når det gjelder å tenke systematisk omkring bærekraft, både økonomisk, sosialt og miljømessig, sier Horrigmo.

Asiatene er ikke tilbake som før

Innovasjon Norge har også bidratt til å «restarte» reiselivsbransjen, gjennom blant annet markedsføring, B2B- og utviklingsarbeid. Mange nordmenn har oppdaget Norge som eget ferieland under pandemien, og i 2022 kom flere av utenlandsturistene tilbake – selv om antallet ikke er helt oppe på 2019-nivå.

Asiatiske turister lar vente på seg, mens andre markeder har kommet tilbake for fullt og vel så det. Tyskland er vårt største reiselivsmarked og økte i 2022 med ti prosent sammenlignet med før pandemien. Nederland har hatt en fantastisk vekst og er nå vårt nest største marked.

«Flere har funnet jobber i andre bransjer.»

– Aase Marthe Horrigmo, reiselivsdirektør i Innovasjon Norge

Samtidig er det flere som sliter med ringvirkningene av arbeidskraften som forsvant under pandemien.

– De stadige åpningene og nedstengningene førte til en uforutsigbarhet som var vanskelig når du må ha inntekt til familien din. Vi ser at flere har funnet jobber i andre bransjer og det har ført til en stor etterspørsel etter kompetent arbeidskraft, sier Horrigmo.

For å hjelpe på situasjonen tilbyr IN en kursportefølje og sammen med reiselivsnæringen er det utviklet en

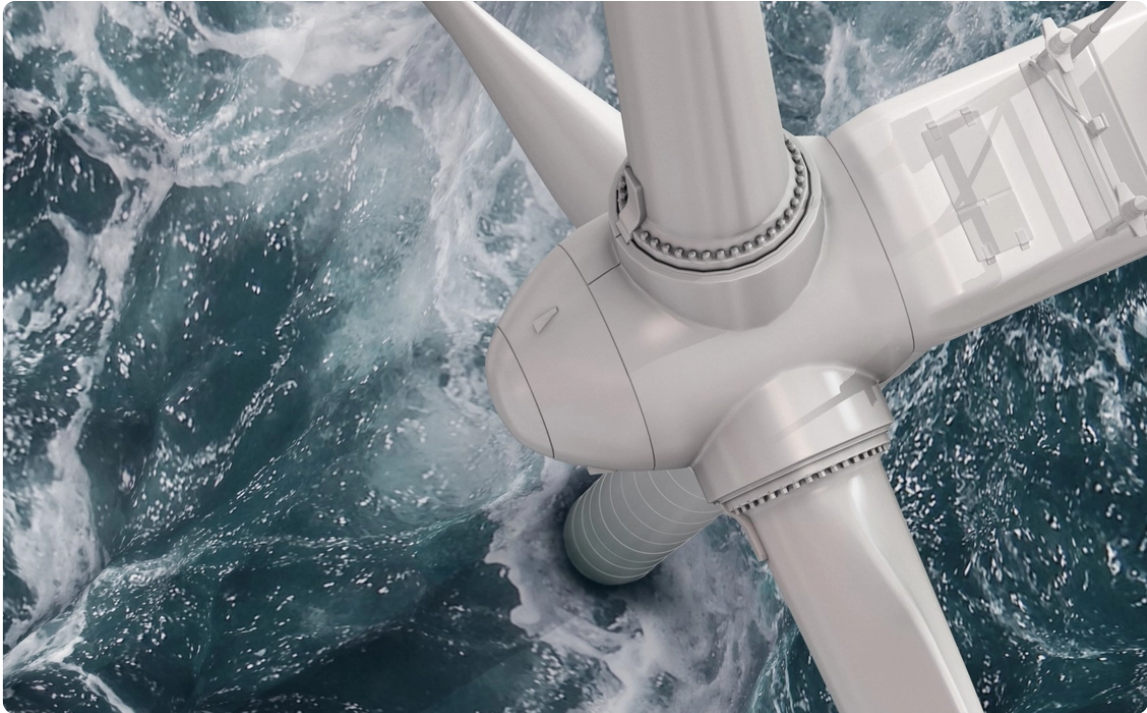
nasjonal reiselivsstrategi, hvor kompetanseheving er et av målene. Strategien skal gjøre reiselivsnæringen i stand til å møte morgendagens turisme. Mye er fremdeles usikkert.

– Man ventet på normalen, men i 2022 kom «den nye normalen». Russland invaderte Ukraina og russiske turister forsvant over natten, samtidig som det ble innført flyforbudssone over verdens største land. Energiprisene skjøt i været og dette rammer vår næring hardt. På den annen side er den norske kronen relativt svak og dette gjør Norge billigere som ferieland. Det gjenstår å se hvordan alt dette slår ut på sikt, men vi ser allerede at kronekursen har betydning for bookinger til Norge.

Kvantitet er ikke lenger viktigst

Mens man tidligere var opptatt av volum i reiselivsbransjen har den nasjonale reiselivsstrategien prioritert betalingsvilje høyt, samtidig som det er avgjørende at vi bidrar til å få ned klimautslippene i reiselivet.

– Vi må bruke markedsarbeidet til å tiltrekke oss de rette tilreisende. Vi har et mål om å få opp lønnsomheten og gjøre det på en måte som gir gode, lokale ringvirkninger. Reisemålsutvikling er også å drive stedsutvikling. Vi jobber alle litt annerledes etter pandemien, og vi samarbeider godt med næringen for å finne de beste løsningene for norsk reiselivsbransje framover, sier Horrigmo.

I 2022 var det igangsatt åtte HPO-prosjekter knyttet til muligheter innen havvind i Europa, USA og Japan.

Foto: Getty Images

High Potential Opportunities (HPO) er et nytt eksportprogram der konkret etterspørsel i de internasjonale markedene styrer eksportsatsingene.

Innovasjon Norge og hele "Team Norway" hjelper norske bedrifter med å vinne store internasjonale kommersielle kontrakter og andeler, innen for eksempel tunnelteknologi i Chile eller havvind i Japan.

– Dette gjøres gjennom målrettet, samlet og langsiktig arbeid i Team Norway. Det er næringslivets og bedriftenes muligheter og behov i markedet som styrer arbeidet. Her setter næringslivet og det offentlige virkemiddelapparatet, det vil si ambassader, næringsklynger og aktører som Innovasjon Norge felles mål, og lager felles gjennomføringsplaner. Vi ser at denne typen privat-offentlig samarbeid gir resultater på eksporten, sier leder for de strategiske eksportsatsingene og HPO-programmet i Innovasjon Norge, Eli Wærum Rognerud.

I 2022 var det igangsatt åtte HPO-prosjekter knyttet til muligheter innen havvind i Europa, USA og Japan, hydrogen for maritim sektor i Tyskland, sirkulærøkonomi i Singapore og Sørøst-Asia, grønn maritim eksport i Kina, tunneler i Chile og forsvarsteknologi i USA. Stadig nye prosjekter kommer til.

Hva er et HPO-prosjekt?

Enkelt fortalt er et HPO-prosjekt en kampanje, der Team Norway gjennom flerårig innsats hjelper grupper med å posisjonere seg i internasjonale markeder. Kampanjen kan gå over maksimum seks år, og den må utløse kontraktsverdi på minst 500 millioner kroner for bedriftene som deltar.

Foto: Innovasjon Norge

– Både bedrifter og næringslivsaktører, andre virkemiddelaktører så vel som INs egne kontor kan forslå nye HPO-prosjekt. Det er IN som administrere prosjektene, men prosjektleder er ofte hentet fra næringslivet. Aktivitetene i prosjektet er dessuten svært mange og sammensatt, og kan omfatte utarbeiding av markedsstudier, delegasjoner og markedsbesøk, dialog med lokale myndigheter, norsk deltakelse på messer og markedsføring overfor mulige kjøpere av norske varer og tjenester. I tillegg får bedriftene skreddersydd rådgivning og bistand fra våre internasjonale kontorer, sier Rognerud.

Landslag

Bedriftene som deltar bidrar selv med betydelig egeninnsats og faktureres for tjenester (fellesaktiviteter og individuell rådgivning) etter samme prinsipp som bedrifter utenfor HPO, i tråd med statsstøtteregeverket. I de fleste prosjekt ligger medfinansieringen fra næringslivet på godt over 50 prosent.

– Med disse satsingene bygger vi «landslag» som kan posisjonere Norge internasjonalt, og vi ser at det virker. Vi får rett og slett bedre innpass og sterkere markedsposisjon når vi går i flokk, sier Rognerud.

Ambassadene og EksFin er involvert i de fleste HPO-prosjektene, og Norwep er partner i alle energirelaterte prosjekter. Hvert av prosjektene har dessuten 2-3 såkalte «industry partners», det vil si leverandører fra

næringslivet selv. Dette sikrer at prosjektene svarer på næringslivets behov, og øker kompetanse og nettverket i prosjektene.

Fornøyde bedrifter

Gjennom havvindsatsingen i Frankrike har 19 norske bedrifter fått bistand med nettverk, kontakter og posisjonering i markedet, og i en evaluering fra 2022 er samtlige bedrifter positive til tilbudet de har fått fra Innovasjon Norge og Team Norway.

Evalueringen, utført av Oxford Research, påpekte også at tjenestene som ble levert av Team Norway ga bedre resultat enn om de skulle være levert enkeltvis eller av private aktører. Resultatene målt i eksportkontrakter er også positive: I 2022 alene rapporterte bedrifter som fikk bistand gjennom HPO-prosjektene mer enn 1,8 milliarder kroner i nye kontrakter.

Det norske selskapet Hyke har landet en avtale om å levere fire autonome, elektriske passasjerferger til å gå i rute på Seinen under OL i Paris i 2024. Foto: Hyke

Vårt kontor i Paris hjelper norske bedrifter inn i det franske markedet. Kontorleder Sigrun Daireux kan også fortelle deg hvordan du bør opptre i møter med franske bedrifter.

Innovasjon Norge har 27 kontorer i 22 land utenfor Norge. Disse hjelper til med eksportrettede satsinger i de viktigste markedene for norsk næringsliv.

I Paris, i kjærlighetens og lysenes by, har seks faste franske ansatte med lang og bred erfaring, og til enhver tid 1-2 studenter på internship.

Norske Sigrun Daireaux har bodd i Frankrike i et halvt år, og er leder for Innovasjon Norge-kontoret i Paris, som ligger rett ved Champs-Élysées og et steinkast unna Triumfbuen.

– Den største enkeltsektoren vi jobber med på Paris-kontoret er energi: Havvind, hydrogen og karbonfangst og -lagring. Havvind i Frankrike er en sektor i sterk vekst og med tung offentlig finansiering, sier Daireaux.

Sigrun Dairea leder Innovasjon Norges kontor i Paris. Foto: Dramatikkens hus

Innovasjon Norges satsning på flytende havvind i Frankrike har i 2022 resultert i flere kommersielle avtaler for norske bedrifter, både større og mindre. Markedet er stort og mulighetene mange.

– Frankrike er også Europas største jordbruksland, og verdens største eksportør av flere landbruksprodukter – i tillegg til vin, selvsagt. Bioøkonomi, landbruks- og matteknologi er derfor høyt prioritert, og her har norske selskaper viktig kompetanse og gode løsninger. I tillegg ser vi at norske selskaper innen helse og legemidler tilbyr etterspurte løsninger i det som er Europas tredje og verdens syvende største økonomi, sier Dairea.

Norsk selskap leverer elferger til Seinen

Bærekraft er også et tema som blir stadig viktigere i Frankrike, så to av kontorets satsningsområder er grønn maritim transport og bærekraftige bygg. Norsk grønn maritim sektor har allerede fått en spydspiss inn i det franske markedet: Selskapet Hyke fikk i 2022 en avtale om å levere fire autonome, elektriske passasjerferger til å gå i rute på Seinen under OL i Paris i 2024.

«Franskmennene ble «fous amoureux», veldig begeistret, over det de fikk se!»

- Sigrun Dairea

Bak denne avtalen ligger mye godt samarbeid mellom utekontorer og regionkontorer på tvers av Innovasjon Norge. Hyke fikk gjennomført markedsundersøkelser av Innovasjon Norge i flere europeiske land, før de valgte å satse på Frankrike.

– Sammen med norske regionkontorer arrangerte vi en studietur for franske transportmyndigheter og andre interessenter til Norge, for å introdusere dem for norske løsninger. Det var en kjempesuksess! Franskmennene ble «fous amoureux», veldig begeistret, over det de fikk se, og da anbudet for OL ble publisert, kjente de igjen Hyke blant tilbyderne, forteller Dairea.

– En annen suksessfaktor var at Hyke teamet opp med en fransk ruteoperatør, slik at de kunne tilby en

totalløsning, med lokalt rutetilbud. Både Hykes fire ferger, og måten vi i Innovasjon Norge jobbet for å få Hyke inn i det franske markedet, er viktige utstillingsvinduer og en gylden anledning for norsk næringsliv å bygge videre på her i Frankrike, sier Daireaux.

Visit Norway – from Paris

To av Paris-kontorets ansatte jobber med merkevaren Visit Norway. Blant annet blir alle bildene som Visit Norway viser på Instagram, publisert fra Paris.

– I det franske markedet jobber vi målrettet mot turoperatører og konferanseaktører for å promotere Norge som en attraktiv destinasjon for pakkereiser og konferanse- og messearena. Franskmenn utgjør en av de største gruppene turister i Norge, og er dessuten i vekst. Natur, nordlys og midnattssol er selvsagt viktig, men franske besøkende er også opptatt av kultur, mat og opplevelser – hele året, sier Daireaux.

Tilbyr mange tjenester

Kontorets viktigste leveranser til norske bedrifter er markedsanalyser, partnersøk, kontaktformidling og ikke minst døråpning.

– Sammen med Norges ambassade og Team Norway setter vi norske bedrifter i kontakt med nasjonale og regionale myndigheter og offentlige og private potensielle kunder. Vi arrangerer markedsbesøk og messedelegasjoner, formidler anbud og bistår i kontraktsforhandlinger, og med etablering av datterselskaper i Frankrike – og vi er ofte «kulturelle oversettere», sier Daireaux.

Mer formelt i Frankrike enn i Norge

Kulturforskjellene mellom Frankrike og Norge er små, men noen er det lurt å kjenne til ifølge Daireaux:

– Det er nesten umulig å få servert kaffe samtidig med desserten på restaurant– men viktigere er det å vite at fransk arbeidsliv fortsatt er relativt hierarkisk og formelt. Dette kan oppleves fremmed i det egalitære og uformelle Norge, men i Frankrike tas beslutninger kun av ledelsen. For å bli tatt på alvor må norske bedrifter derfor sende representanter på rett og tilstrekkelig høyt nivå, med tydelig mandat– og dress og slips – dersom forhandlinger skal resultere i kontrakter. Vitsene kan med fordel spares til kontrakten er signert – men da senkes til gjengjeld skuldrene, og vi ser at norske og franske selskaper jobber svært godt sammen.

Landbruket skal kutte fem millioner CO2-ekvivalenter innen 2030. Foto: Oddgeir Visnes - Visitnorthwest.no

I 2022 fikk Innovasjon Norge oppdraget Bionova, som skal bidra til klimatiltak i landbruket og sikre overgangen til en mer sirkulær bioøkonomi basert på biologiske ressurser fra land og hav.

Bionova er en forsterket satsing for å nå målene i landbrukets klimaplan og for å øke ressurseffektiviteten og sirkulariteten i de biobaserte industrienes verdikjeder. Landbruket står i dag for rundt ni prosent av Norges klimagassutslipp. I klimaavtalen mellom landbruksnæringen og staten er det satt felles kurs for klimatiltak som skal gi kutt på 5 millioner CO2-ekvivalenter innen 2030.

Bionova er en utvidelse av oppdrag som Innovasjon Norge i flere år har administrert, gjennom finansiering av landbruksprosjekter innenfor fornybar energi og bioøkonomiprojekter for industrien gjennom bioøkonomiordningen.

– Bionova vil gi oss enda mer kraft for å nå Norges klimamål innen 2030, og målet som er satt om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050, sier Silje Lesjø, direktør for Bionova og leder for landbruk i Innovasjon Norge.

Stort potensial i verdikjedene

Norge har en unik tilgang på naturressurser fra jord-, skog- og havbruket, og har bygget opp verdikjeder knyttet til disse næringene. Bionova blir et verktøy for biobaserte næringer, og blir tilgjengelig for aktører over hele landet

Silje Marie Lesjø er leder av Bionova i Innovasjon Norge. Foto: Astrid Waller

– Vi skal bygge videre på blant annet Bioøkonomiordningen i dette arbeidet, og fokusere på prosjekter innenfor de biobaserte næringenes verdikjeder. Et eksempel på et prosjekt innenfor en verdikjede er bruk av tang og tare til kraftfôr, med biproduktet slam, som igjen blir til biodrivstoff. Det kan med andre ord være en lang verdikjede som involverer mange type bedrifter, sier Lesjø.

Inge Hoemsnes fra Hustadvika i Møre og Romsdal er en av bøndene som har fått støtte fra Innovasjon Norge på dette feltet:

– Vi måtte tenke nytt rundt energikilder, gjødsel og fôr på gården. Støtten fra Innovasjon Norge har blant

annet gått til å bygge nye fjøs og investere i et biogassanlegg. Dette har bidratt til helt nye muligheter for et sirkulært kretsløp på gården i enda større grad enn tidligere, forteller han.

Ved å legge Bionova til Innovasjon Norge, sikrer man at kundene også får tilgang på de øvrige tjenestene Innovasjon Norge tilbyr, og muligheten for synergier med andre oppdrag og tjenester vil øke.

Bred kompetanse

Innovasjon Norge har opparbeidet et sterkt fagmiljø på biobaserte næringer, med kunnskap om skogs- og trebaserte næringer, akvakultur og fiskeri, bioøkonomi og landbruk, og samarbeider tett med andre virksomheter og organisasjoner innenfor disse næringene.

Bionova etableres som en egen enhet i Innovasjon Norge og den sentrale forvaltningen av oppdraget legges til Innovasjon Norges kontor i Innlandet.

– Innlandet er en region som allerede gjennomfører store satsinger innen bioøkonomi, og som dermed har betydelig kompetanse og næringsmiljøer. Dette kommer vi til å utnytte til det fulle, sier Lesjø, som understreker at oppdraget vil innebære en bred involvering av hele Innovasjon Norge, for å sikre at de tre næringene blir ivaretatt på best mulig vis.

– Regionkontorene våre langs kysten vil blant annet få en viktig nøkkelrolle med sin kompetanse innen blå sektor, sier Lesjø.

Bionova er operativt fra 1. januar 2023.

Horisont Europa er verdens største forsknings- og innovasjonsprogram. Foto: Getty

Et EU-prosjekt handler vel så mye om posisjonering og nettverksbygging som kapital. Det handler om hvor raskt løsningen til din bedrift kan være i markedet, hvor kundene er og hvilke partnere som blir med på reisen etter prosjektets slutt.

Innovasjon Norge er, sammen med Forskningsrådet, en av hovedaktørene i den nasjonale oppfølgingen av Horisont Europa, verdens største forsknings- og innovasjonsprogram. Vår innsats skal hovedsakelig bidra til å styrke næringslivets deltakelse i programmet og retter seg primært mot små og mellomstore bedrifter og klynger, men også mot offentlige aktører.

I 2022 kom de første resultatene fra programmet som strekker seg over perioden 2021-2027. Tallene viste at norsk næringsliv så langt har konkurrert seg til 1,2 milliarder kroner. Bare under enkeltvirkemiddelet EIC Akselerator i programmets pilar 3 hentet fem norske bedrifter totalt ca. 350 millioner kroner i tilskudd og egenkapital i løpet av 2022

Regionale EU-rådgivere

Tim Genge jobber ved Innovasjon Norges kontor i Bergen og er en del av INs EU-apparat bestående av 11 regionale EU-rådgivere.

I tillegg til rådgivning på virkemidlene under EIC har Innovasjon Norge dedikerte rådgivere som jobber med mobilisering til samarbeidsprosjekter på de ulike tematiske områdene digitalisering, næringsliv og romvirksomhet (cluster 4) klima, energi og mobilitet (cluster 5) og mat, bioøkonomi, naturressurser, landbruk og miljø (cluster 6) i Horisont Europas pilar 2.

Tim Genge jobber ved INs kontor i Bergen. Foto: Privat

Genge har et spesielt ansvar for å bistå næringslivet som søker på utlysningene under temaene klima, energi og mobilitet.

– EUs utlysninger treffer godt de utfordringene både Norge og Europa står overfor. Klimaendringer og de tilknyttede aktivitetene rundt Europas Green Deal, eksempelvis transformering av energikildene våre, bør være grunn nok for å tilpasse seg raskt. I tillegg har Russlands invasjon i Ukraina betraktelig økt behovet for energisikkerhet og etterspørsel etter fornybare løsninger på kontinentet. Her kan norsk næringsliv levere, og min rolle er å bistå kunder over hele landet med å levere løsninger som kommer raskt ut i markedet.

Genge jobber tett med Forskningsrådet, men hans arbeid er særlig vektlagt innovasjonsprosjekter (Innovation Actions), hvor løsninger kan industrialiseres, kommersialiseres og skaleres raskt. Selv om finansiering av slike prosjekter er viktig for bedriftene, er det vel så viktig å få tilgang til helt ny kompetanse, finne nye nettverk og få tilgang til nye enorme markeder i Europa.

– Før jeg begynte med EU-rådgivning jobbet jeg med eksportrådgiving ved Innovasjon Norges kontor i Hamburg. Denne erfaringen har mye overføringsverdi til EU-arbeidet; kundene vil ha hjelp til å komme raskt ut i et nytt marked, og de trenger å vite hvordan markedet ser ut og hva som skal til for å lykkes.

Norsk helseteknologi til markedet

Norsk helseteknologi var i 2022 mest fremtredende blant flertallet av bedriftene som fikk finansiering fra det europeiske Innovasjonsrådet, EIC Akselerator.

Hemispherian, Glucoset og Oivivar er blant de fem bedriftene som fikk gjennomslag. De leverer løsninger

Maria Erdal Askim jobber ved INs Oslo Viken-kontor. Foto: Innovasjon Norge

Maria Erdal Askim er EU-rådgiver ved Innovasjon Norges Oslo Viken-kontor. Hun understreker viktigheten av å komme i kontakt med Innovasjon Norge når en bedrift vurderer å søke om EU-finansiering.

– Bedriften må treffe på det som det europeiske innovasjonsrådet etterspør. Løsningen må helst være "deeptech", den må ha et stort oppskaleringspotensial og bedriften må ha en god forretningsmodell og strategi for hvordan de skal få innovasjonen ut i markedet. Ikke minst må løsningen passe inn: Hvilken større utfordring er det bedriften din svarer på, spør Askim.

Gjennom EIC Akselerator kan små og mellomstore bedrifter søke om tilskudd på inntil 2,5 millioner euro og i tillegg egenkapital på inntil 15 millioner euro. Akseleratoren er for bedrifter som ønsker å komme raskere ut i markedet, bare i løpet av et par år. Dette er en stor kontrast til de fem til ti årene det vanligvis kan ta å introdusere en god løsning til markedet.

Hardtrening for norske bedrifter

I 2022 mottok godt over 300 bedrifter rådgivning gjennom hele søknadsløpet fra Innovasjon Norges regionale EU-rådgivere. I tillegg fikk 27 bedrifter grundig oppfølging og dybdeveiledning av EU-rådgiverne i forbindelse med intervjuet for EIC Akselerator.

Intervjuforberedelsene består også av pitchetrening og en generalprøve med et panel bestående av eksperter fra Innovasjon Norge og Investinor. Dette er en oppvarming før bedriftene skal ut i ilden hos den virkelige juryen fra det europeiske innovasjonsrådet i Brussel.

«Ved forrige runde fikk vi tilbakemelding om at generalprøven vår var tøffere enn det virkelige intervjuet.»

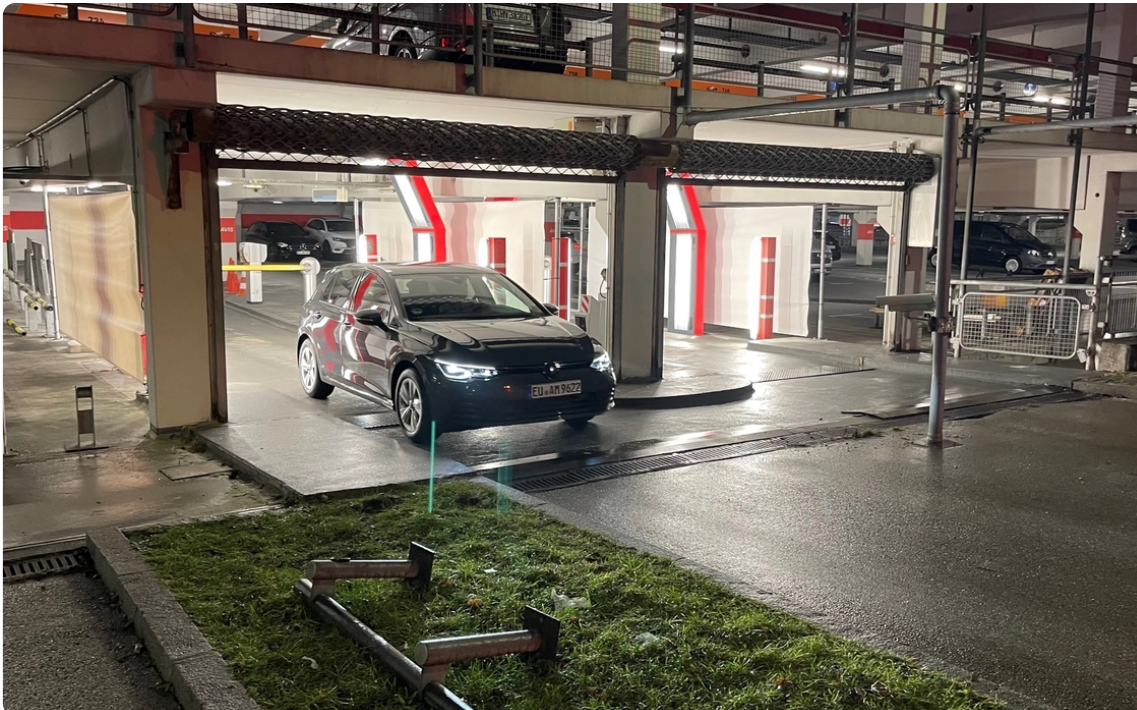
- Maria Erdal Askim, EU-rådgiver i Innovasjon Norge

Hensikten med generalprøvene er å lage en så reell intervjusituasjon som overhodet mulig, og at teamet bak bedriften virkelig «blir grillet». Målet med rådgivingen og generalprøven er å gjøre bedriften godt forberedt på det de vil møte i det endelige intervjuet med EIC juryen. Tilbakemeldingene fra deltakerne er gode.

– Ved forrige runde fikk vi tilbakemelding om at generalprøven vår var tøffere enn det virkelige intervjuet. Men det er bedre at det går den veien – vi vil jo at våre kunder skal vinne denne konkurransen. Informasjon om intervjuprosessene og kravene til de som søker EIC Akselerator er en ferskvare som vi EU-rådgivere har tilgang til gjennom vår status som EU-rådgiver, sier Askim.

Etter intervjuet med den europeiske juryen vil bedriften få endelig svar på om den har kommet gjennom nåløyet og fått finansiering. Også etter at bedriften har kommet gjennom nåløyet følger Innovasjon Norges EU-apparat bedriftene videre, da i gjennomføringen av prosjektene.

Proessen er nyttig også for bedrifter som ikke får finansiering. En søknad til EIC Akselerator tvinger bedriften til å gå grundig gjennom egen forretningsplan og finpusse strategier for kommersialisering og oppskalering. Dette drar flere av bedriftene nytte av i etterkant. Ved å søke EU-finansiering rettes blikket utover: De samler god kunnskap om markedene de ønsker å komme inn i, knytter verdifulle kontakter ut over Norges grenser og får vist seg fram internasjonalt.

Stavanger-selskapet Wenn ASA har utviklet en teknologi for å bruke kunstig intelligens i bilskadehåndtering. Wenn har brukt Innovasjon Norges tilskudd- og låneordninger siden selskapet ble etablert i 2017. Foto: Wenn ASA

Uroen i kapitalmarkedene gjør det vanskeligere for bedrifter å skaffe tilstrekkelig finansiering fra private banker og investorer. Innovasjon Norge merker dette ved økt etterspørsel etter risikolån.

– Vår rolle er å være en katalysator i det finansielle økosystemet og dermed bidra til at bedriftene får realisert sine prosjekter og vekstambisjoner. De midlertidige tilskuddsordningene som ble etablert under pandemien for å stimulere til økt aktivitet og innovasjon i næringslivet, er senere blitt avløst av en økt etterspørsel etter risikolån, sier Leon Bakkebø, divisjonsdirektør for finansiering i Innovasjon Norge.

Innovasjon Norges tilbud om risikolån (finansiering av utviklings- og investeringsprosjekter der bedriften ikke kan stille betryggende sikkerhet for hele lånet, red. anm.) til næringslivet har blitt langt mer attraktivt blant bedriftene, og det er spesielt vekstlån for internasjonalisering og eksport, samt Grønt Vekstlån som har hatt størst oppmerksomhet i 2022.

– Vi etablerte Vekstlån sent i 2021 og opplevde at denne tjenesten møtte et udekket kundebehov. Grønt Vekstlån har også vært sentralt for å finansiere flere større prosjekter i 2022 i en kritisk fase. Det har bidratt til å utløse kapital fra andre kapitalaktører, sier Leon Bakkebø.

Totalt bidro vi med over 7 milliarder kroner i finansiering til utvikling og vekst av norsk næringsliv i 2022. Dette utløste ytterligere 17 mrd. kroner i finansiering fra andre kapitalkilder til bedriftene.

Norsk økonomi trenger flere ben å stå på

I løpet av de neste årene forventes en gradvis utfasing av olje- og gassrelaterte inntekter i norsk økonomi. Dette gir behov for en mer mangfoldig næringsstruktur.

– Omstillingen til en lavutslippsøkonomi vil kreve store teknologiskift og betydelige investeringer. Vi bidrar til innovasjon og økt konkurransekraft i hele bredden av norsk næringsliv gjennom ulike former for risikokapital, både lån og tilskudd, fortsetter Bakkebø.

Leon Bakkebø er divisjonsdirektør for finansiering i Innovasjon Norge. Foto: Astrid Waller

Den internasjonale etterspørselen etter grønne løsninger representerer betydelige muligheter for norsk verdiskaping og eksport. Norge har ledende selskaper som leverer grønne løsninger, innen blant annet fornybar energi, energisystemer og grønn skipsfart.

– Når vi klarer å koble kapital og kompetanse, skaper vi bedre resultater og faktisk merverdi for kunden. Å hjelpe våre kunder til å realisere sine kommersielle muligheter på det internasjonale marked, er kjernen i vårt nye vekstlån for internasjonalisering og eksport, sier Bakkebø.

Samarbeid med banker og investorer

Det er urolige tider i kapitalmarkedene og mange bedrifter møter et krevende egenkapitalmarked. Innovative vekst- og eksportbedrifter opplever utfordringer med å få tilstrekkelig finansiering i fremmedkapitalmarkedet.

– Vi skal fungere som et supplement til det kommersielle markedet av banker og andre aktører, og gjøre det mer attraktivt for andre å medfinansiere med oss. På den måten bidrar vi til bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom verdiskaping og arbeidsplasser i hele landet, sier Bakkebø.

«Det unike med Innovasjon Norge er at vi følger norske bedrifter fra gründerstadiet til de er modne og videre gjennom omstillingsfaser til nye produkter, tjenester og næringer.»

- Leon Bakkebø, Innovasjon Norge

Innovasjon Norge har de siste årene samarbeidet systematisk med bankene. Gjennom Vekstgarantiordningen har Innovasjon Norge i løpet av de fem siste årene bidratt til at norske bedrifter har fått over 2,5 mrd. kroner i kreditter og nedbetalingslån fra sine lokale bankforbindelser.

– Dette er et betydelig merutlån fra bankene til finansiering av innovasjon og vekst, som ikke ville vært realistisk uten Vekstgaranti fra Innovasjon Norge. Et forsterket samarbeid med private kapitalaktører skal over tid gi bedre tilgang på kapital til innovasjon, vekst og eksport, sier Bakkebø.

Et tilbud for å utvikle sterke norske bedrifter

Entreprenørskap bidrar til nyskaping og vekst i økonomien og er relevant ved omstilling til grønnere løsninger. Samarbeidet mellom de ulike kapitalkildene er avgjørende. Innovasjon Norge arbeider kontinuerlig med å etablere gode låneinstrumenter og justere eksisterende ordninger inn mot etterspørselen fra våre kunder. Blant annet skal oppstartfinansieringen vår tilpasses for å bli enda mer relevant.

– Det unike med Innovasjon Norge er at vi følger norske bedrifter fra gründerstadiet til de er modne og videre gjennom omstillingsfaser til nye produkter, tjenester og næringer. Vi bidrar med ulike former for kapital, kompetanse og nettverk, sier Bakkebø.

Stavanger-selskapet Wenn ASA har benyttet INs tilskudds- og låneordninger siden det ble etablert i 2017. Selskapet er et B2B SaaS-selskap som har utviklet en teknologi for å bruke kunstig intelligens i bilskadehåndtering. Senest fikk de innvilget Vekstlån på 20 millioner kroner i forbindelse med internasjonal vekst på det europeiske marked.

«Vi har opplevd Innovasjon Norge som en solid partner i hele utviklingsløpet.»

– Administrerende direktør Trygve Pedersen i Wenn

Administrerende direktør Trygve Pedersen i Wenn er tydelig på at det gjennomgående finansieringsforløpet og med Vekstlånet til sist har vært utløsende for selskapets utvikling og muligheten for å gå internasjonalt:

– Vi har opplevd Innovasjon Norge som en solid partner i hele utviklingsløpet. Finansieringen fra Innovasjon Norge har akselerert utvikling, og vi har også deltatt på TINC-programmet og andre kurs som har vært avgjørende for at vi har fokusert forretningsmodellen vår og forenklet internasjonaliseringen. Vi opplever kontaktpunktene våre i Innovasjon Norge, både i Norge og utenlandskontorene, som gode strategiske rådgivere som vi tar med i viktige interne diskusjoner. Dette er veldig verdifullt for et lite selskap med, enn så lenge, begrensede ressurser, sier Trygve Pedersen.

Hele Norges grønne industribank

Mange land og regioner posisjoner seg for det omfattende omstillingsløpet som nå skjer globalt. Som følge av USAs Inflation Reduction Act (IRA), har EU i 2023 lansert lettelser i reglene for statsstøtte.

Dette representerer også økte muligheter for Norge, og vil gi Innovasjon Norge økt handlingsrom og muligheter til å spille en enda større rolle i det grønne skiftet.

– Dette vil også bidra til å styrke vår rolle som Norges grønne industribank, blant annet ved at alle prosjekter som får finansiering fra Innovasjon Norge, skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030, samt at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050. Samtidig skal vi fortsatt være en sentral og utløsende finansieringsaktør for hele næringslivet, gründere og etablerte bedrifter, i alle størrelser og faser, avslutter Bakkebø.

Resultater

Slik bidrar vi til mervekst for bedrifter

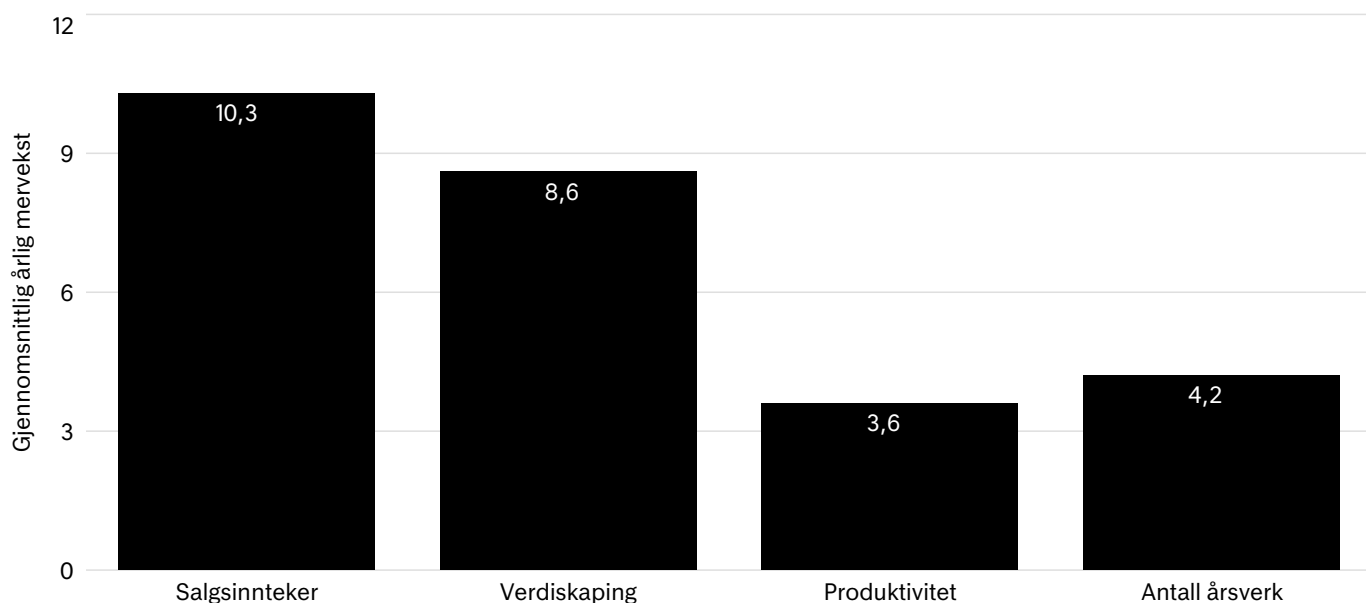

Teknologibedriften Ducky har laget en app som gjør klimaregnskap forståelig og viser hvordan alt fra kommuner til enkeltpersoner kan redusere klimaavtrykket sitt. Selskapet har som mål å ekspandere både nasjonalt og internasjonalt. Innovasjon Norge har fulgt selskapet siden starten i 2014. Foto: Ducky

Bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge vokser mer både når det gjelder salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet og antall ansatte sammenlignet med tilsvarende bedrifter uten slik støtte.

I alt bidro Innovasjon Norge med 7,1 milliarder kroner til omstilling og utvikling av norsk næringsliv i 2022, fordelt på 3,3 milliarder kroner i tilskudd, 3,1 milliarder kroner i lån og 610 millioner kroner i garantier. Ifølge egne analyser bidro dette til å utløse ytterligere kapital fra andre finansieringskilder, slik at det samlet resulterte i 24,2 milliarder kroner i form av investeringer i næringsutvikling.

I tillegg til å utløse finansiering og kapital er det viktig for Innovasjon Norge å måle effekter og resultat av de aktivitetene som støttes. Dette skjer gjennom egne effektanalyser. I en undersøkelse som Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) hvert år gjennomfører for Innovasjon Norge, analyseres indikatorer som salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet og antall årsverk i bedrifter som har mottatt støtte fra Innovasjon Norge. I analysen sammenlignes disse med en kontrollgruppe av lignende bedrifter uten støtte fra Innovasjon Norge.

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse

Effektmålingene av Innovasjon Norges innsats bekrefter at Innovasjon Norge bidrar til mervekst for sine kunder. For 2022 indikerer analysen at Innovasjon Norges kunder har en årlig gjennomsnittlig mervekst i salgsinntekter på 10,3 prosentpoeng målt opp mot sammenlignbare bedrifter uten støtte. Tilsvarende tall for verdiskaping er 8,6 prosentpoeng og 3,6 prosentpoeng for produktivitet. Også målt i antall årsverk er det en årlig mervekst på 4,2 prosentpoeng blant bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge.

Samfunnsøkonomisk Analyse skriver at deres funn tyder på at det i all hovedsak er de første tre årene etter mottatt støtte at Innovasjon Norges kunder opplever statistisk og økonomisk signifikant mervekst.

I tillegg til de overordnede effektene måles det tilsvarende effekter for de tre delmålene som er satt for virksomheten; å bidra til flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer. Effektene for de tre delmålene følger i de respektive kapitlene.

For Innovasjon Norge er det også av interesse å måle addisjonalitet, det vil si i hvilken grad bedriftene opplever at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for gjennomføringen av prosjektet. Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2022, omfatter bedrifter som fikk finansielle støtte eller rådgiving i 2022, og er gjennomført av Oslo Economics AS. Undersøkelsen viser at ni av ti av de spurte svarer at Innovasjon Norges bidrag var utslagsgivende.

Delmål 1: Flere gode gründere

Gründerselskapet Synergy Sky tilbyr en løsning som gjør videomøter enklere. Foto: Synergy Sky

Et av våre delmål er å få frem flere gode gründere. For å nå målet må flere oppstartsbedrifter lykkes med kommersialisering og vekst.

I 2022 har vi fortsatt arbeidet med å sikre et godt, helhetlig finansierings- og kompetansetilbud, og best mulig økosystem for gründere. Vi har i tillegg jobbet med digitalisering av kundearbeidet. Tilgang til kapital er ekstra utfordrende for gründerselskap med høy teknologi- og markedsrisiko, der risikoen ofte er for høy for det private kapitalmarkedet alene.

Nedgang fra toppåret 2020

I 2022 ga Innovasjon Norge 384 tilsagn om etablerertilskudd på 144 millioner kroner, en nedgang på 21 prosent. Spesielt etterspørselen på markedsavklaringstilskudd gikk betydelig ned. Antall tildelinger var relativt lavt også i 2021, etter rekord i pandemiåret 2020. Gründere mottar en betydelig andel av øvrige finansieringstjenester. I 2022 gikk 40,5 prosent av alle tildelinger fra miljøteknologiordningen til oppstartsbedrifter.

Totalt ble det utbetalt lån, tilskudd og gitt garantier for drøye 1,5 milliarder kroner i 2022, en nedgang på 0,5 milliard fra året før. Tilskudd utgjorde 691 millioner og lån 619 millioner kroner. Av alle gründerprosjektene (målt i antall) vi støttet var 34 prosent kvinnerett. Målt i tildelt beløp var den kvinnerettede andelen 21 prosent.

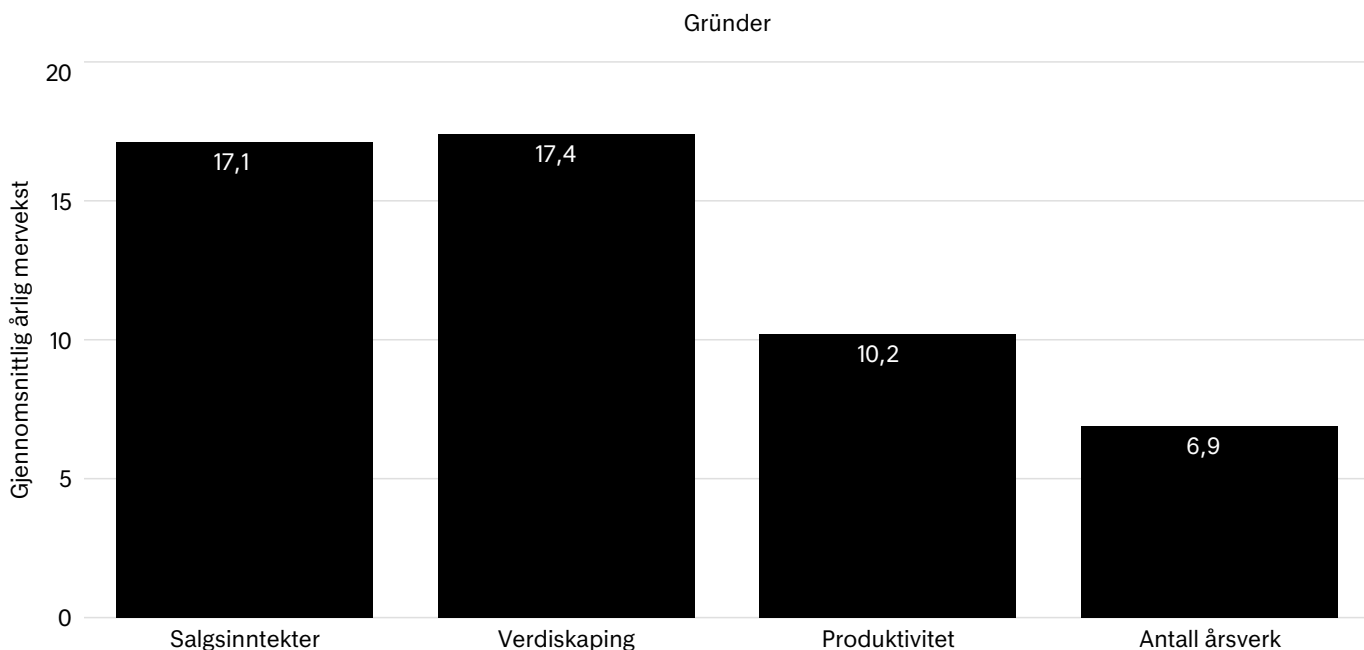
Flere må lykkes med kommersialisering

I august 2022 mottok vi evaluering av vår oppstartsfinansiering fra Menon. En konklusjon er at for få av bedriftene som mottar etablerertilskudd lykkes med kommersialisering. Evalueringen viser at bedrifter som har hatt lengre og bredere virkemiddelreise har oppnådd større suksess.

Menon anbefalte en milepælsbasert finansiering med tettere oppfølging over tid. Vi gjennomførte høsten 2022 en innsikts- og innspillrunde, og lanserer justert oppstartsfinansiering i løpet av 1. tertial 2023.

IN-finansiering bidrar til raskere vekst

Bedrifter som har mottatt finansiering av oss vokser raskere enn andre oppstartsbedrifter, ifølge kundeeffektundersøkelsen. Estimatenes når vi inkluderer regnskapsåret 2021 er relativt stabile sammenliknet med tidligere målinger. Årets effektmåling viser fortsatt positive effekter av støtte.

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse

I gjennomsnitt har bedrifter som mottok finansiering en årlig vekst i salgsinntekter på 17,1 prosentpoeng mer enn sammenlignbare bedrifter uten støtte. Tilsvarende tall for vekst i verdiskaping og produktivitet er henholdsvis 17,4 og 10,2 prosentpoeng. Gründere drar opp den samlede effekten for hele porteføljen.

En annen effektindikator for gründerne er overlevelsesgrad. I årets rapport er denne indikatoren 5,7 prosent i forskjell i overlevelse etter fem år, til fordel for IN-gründerne.

Et bredt kompetansetilbud

Vårt gründertilbud omfatter finansiering, sparring, workshops og kobling med samarbeidspartnere. I 2022 utviklet vi en rekke digitale kompetanseprogrammer som er åpne og gratis for alle. Gjennom mentortjenesten for gründere har 113 oppstartsselskaper fått en-til-en-sparring og våre globale akseleratorprogrammer gir norske oppstartsselskaper tilgang til unik kompetanse og nettverk for å lykkes med å skalere og vokse i internasjonale markeder.

Videreutvikling av økosystemet

Et godt økosystem for innovasjon og gründerskap består av offentlige aktører, investorer, inkubatorer, oppstartshjelpere og seriegründere. Økosystemet har utviklet seg positivt i de siste årene, men det er store regionale forskjeller der de større byene, spesielt Oslo, har relativt godt fungerende økosystem.

Gjennom ordningen «økosystemtilskudd» mottok 25 miljøer til sammen 8,2 millioner kroner i tilskudd. Ordningen skal motivere til mer samarbeid mellom aktørene i økosystemet og gi et attraktivt tilbud til oppstart- og vekstselskap. Blant tilskuddsmottakerne finner vi inkubatorer, oppstartsguider, klynger og universiteter.

Delmål 2: Flere vekstkraftige bedrifter

Sengeprodusenten Wonderland har mål om å øke eksporten til Europa, og deltar i Innovasjon Norges program for eksportutvikling, Global Gateways. Foto: Wonderland

Vi bidrar med finansiering, kompetanse og nettverk for bærekraftig vekst og eksport. Våre folk er på bakken i 23 land og hjelper bedrifter med markedsinnsikt og posisjonering.

Arbeidet med vekstkraftige bedrifter omfatter også grønn omstilling. 75 prosent av finansieringen fra Innovasjon Norge i 2022 gikk til vekstkraftige bedrifter, eldre enn tre år. De mottok tilsagn om tilskudd og lån på 4,4 milliarder kroner. I tillegg fikk de rådgiving, kompetanse, nettverk og profilering.

Vi bidrar til å øke eksporten

Innovasjon Norge prioriterer de områdene og bedriftene vi mener har best forutsetninger for å lykkes internasjonalt. Ved våre kontorer i utlandet ser vi effekten av dette ved at vi har færre leveranser, men høyere brukerbetaling enn i 2021.

I 2022 lanserte regjeringen eksportreformen «Hele Norge eksporterer» med mål om å øke eksporten utenom olje og gass med 50 prosent innen 2030. Det innebærer at næringslivet og partene i arbeidslivet foreslår større, strategiske eksportsatsinger for Nasjonalt eksportråd, regjeringen vedtar, og Innovasjon Norge gjennomfører – i tett samarbeid med det øvrige virkemiddelapparatet og utenriksstasjonene. Vi har styrket de strategiske eksportsatsingene, såkalte High Potential Opportunities, og ved utgangen av året var det ni satsinger, hovedsakelig rettet mot grønn omstilling.

Invest in Norway

Invest in Norway-funksjonen skal tilrettelegge for internasjonale investeringer i Norge og posisjonere Norge som et attraktivt land for investorer og talenter.

I 2022 har vi jobbet målrettet på nordisk nivå for å bygge opp samarbeidet rundt batterinæringen. Sammen med Business Sweden og Business Finland har vi etablert et felles nordisk initiativ, Nordic Battery Collaboration.

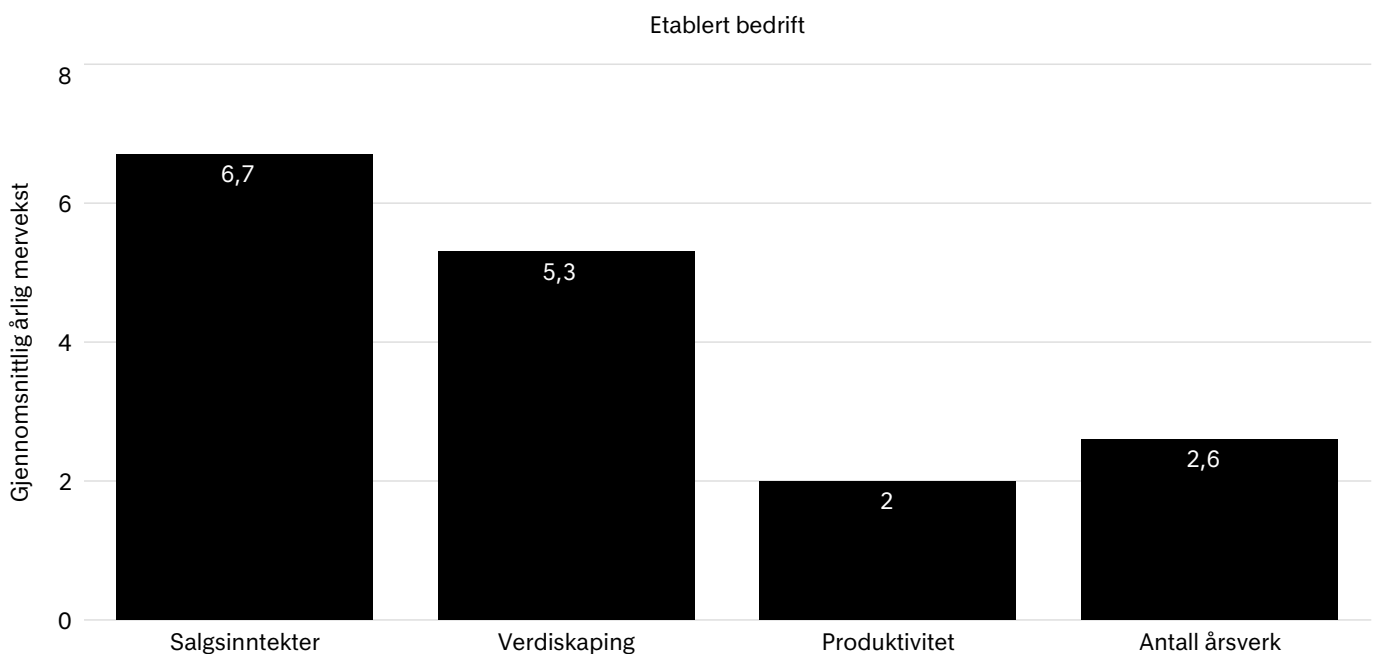
De nordiske landene komplementerer hverandre godt i verdikjeden for batterier og vi kan tilby mye av det samme til de som ønsker å etablere seg i regionen. Når vi står sammen får vi større tyngde og bedre synlighet, enn om vi står hver for oss. I tillegg bidrar det nordiske samarbeidet til å bygge allianser og partnerskap innad i Norden.

Slik hjelper vi bedrifter med å få internasjonal vekst

Vårt mål er å jobbe mer helhetlig med de riktige bedriftene over tid, redusere risiko og sikre raskere internasjonal vekst. «Global Gateways» er et av våre tilbud til disse bedriftene. En rådgiver ved kontorene i Norge bistår bedriftene med å utvikle en vekstplan for internasjonal satsing og skreddersyr tjenester, mens de internasjonale kontorene er sentrale i å posisjonere bedriftene i sine markeder.

Undersøkelser viser at bedrifter som mottar både finansielle tjenester og kompetansetjenester har bedre forutsetninger for å lykkes. 73 prosent av bedriftene som er med i programmet har mottatt finansiering fra Innovasjon Norge.

I 2022 etablerte vi innsatsteam for vekst og eksport ved alle regionkontorene. Disse skal identifisere og jobbe tett med bedrifter som er godt kvalifisert for å lykkes med vekst og eksport. Vi utvidet også det digitale, selvbetjente kompetansesenteret, som gir tilgang til markedsinnsikt, analyser og kompetanse fra hele det norske virkemiddelapparatet.

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse

Våre målinger i 2022 viser at bedrifter som har fått internasjonal markedsrådgivning fra Innovasjon Norges kontorer i utlandet har 9,2 prosentpoeng høyere vekst i omsetning, 5,5 prosentpoeng høyere vekst i verdiskaping og 3,4 prosentpoeng høyere vekst i produktivitet enn sammenlignbare bedrifter som ikke har benyttet seg av tilbudet.

EU-programmer åpner nye dører

EUs programmer gir vekstfinansiering og kompetanse til bedriftene og åpner dører til internasjonale markeder. Norske virksomheter mottok 125 millioner kroner i tilskudd og 225 millioner i egenkapital fra European Innovation Council Accelerator i 2022. Mange av dem har fått drahjelp av våre EU-rådgivere.

Rekordhøy andel til grønn omstilling

I 2022 ble 68 prosent av våre finansielle midler brukt til prosjekt med potensiell positiv miljøeffekt. Det er historisk høyt. Av innovasjonstilskuddene, målt i kroner, er 84 prosent merket med å ha positiv miljøeffekt. Sammen med Enova, Forskningsrådet, Eksfin, Siva og DOGA har vi utarbeidet et forslag til hvordan virkemiddelapparatet kan vurdere om et prosjekt klassifiseres som grønt, og hvordan vi kan rapportere på våre bidrag til grønne prosjekter.

Forslaget er å bruke EUs seks miljømål. Dermed vil prosjekter klassifiseres som grønne hvis de har en potensiell positiv effekt på klimaendringer, klimatilpasning, bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser, omstilling til en sirkulær økonomi, forebygging og bekjempelse av forurensning, eller beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer.

Delmål 3: Flere innovative næringsmiljø

Innovasjon Norges delmål om flere innovative næringsmiljøer handler blant annet om å utvikle grønne og sirkulære verdikjeder. Nils Aulie og Miljø Norges løsning for å gjenbruke brannslukningsapparater er et godt eksempel på en sirkulær løsning: Brannslukningsapparatet tas inn til service lokalt og sendes ut til kundene igjen, i stedet for å bli erstattet av et nytt, importert apparat. Foto: Miljø Norge

Klyngeprogrammet, bedriftsnettverksordningen og regional omstilling er sentrale ordninger i Innovasjon Norges arbeid for å bygge flere innovative næringsmiljøer.

Disse virkemidlene bidrar på en effektiv måte til samarbeidsorientert utvikling hos et stort antall bedrifter. Virkemidlene skal legge til rette for at disse grupperingene av aktører oppnår positive effekter som de ikke får til alene.

Med 2500 deltagende bedrifter, har vi i dag et sterkt nasjonalt nettverk av ledende næringsmiljøer. I 2022 har 39 klynger fått tjenester fra klyngeprogrammet og 96 bedriftsnettverk har fått tjenester fra bedriftsnettverksordningen. I tillegg kommer 11 landbruksrelaterte nettverk, og 20 regioner har mottatt tjenester fra regional omstilling.

Det er i 2022 satt i gang et arbeid med å videreutvikle porteføljen av tjenester som skal underbygge flere innovative næringsmiljøer. Det er behov for å ytterligere styrke koblingene på tvers av ulike virkemidler og virkemiddelaktører.

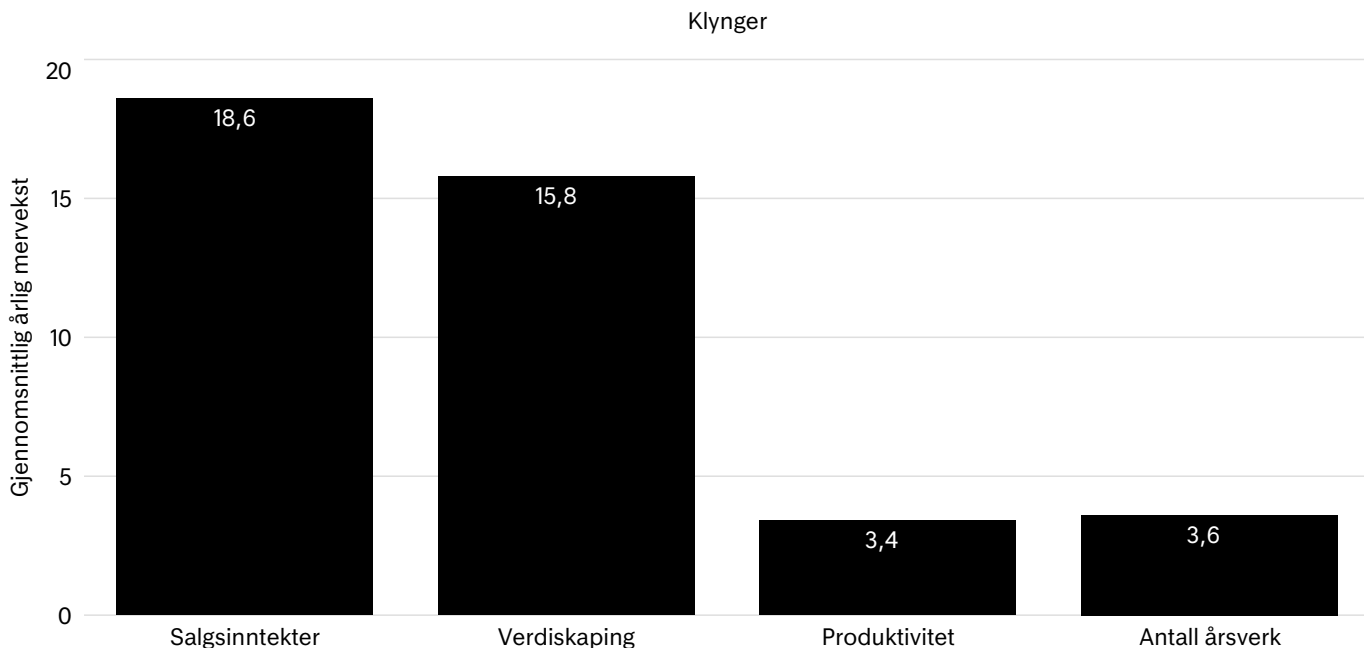
I statsbudsjettet for 2022 fikk klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters (NIC) redusert bevilgningen med nesten 60 millioner kroner sammenlignet med 2021. Reduksjonen tilsvarer et kutt på omkring 30 prosent. Innovasjon Norge kunne derfor ikke tilby utlysning til opptak av nye klynger i programmet, fordi bevilgningene i sin helhet gikk til å opprettholde finansiering av allerede inngåtte kontrakter. Reduksjonen er videreført i 2023.

Klyngebedrifter oppnår betydelig vekst

Innovasjon Norge har imidlertid jobbet aktivt med klyngene i programmet og det er levert sparring og en rekke kompetanseutviklingstiltak gjennom programmet lærings- og utviklingsplattform (LUP). Søknads- og rapporteringsprosessen ble digitalisert i 2021 og videreutviklet i 2022 med hensikten å forenkle, effektivisere

og gi et bedre kunnskaps- og datagrunnlag. Innovasjon Norge har også et virkemiddel som finansierer EU-rådgivere i klyngene. Deltakelse i europeiske samarbeidsprosjekter og akseleratorprogram kan bidra til mer finansiering og tilgang til nye nettverk og store nye markeder for norske bedrifter.

Strammere budsjetter og skiftende rammebetingelser gir behov for å vurdere en restrukturering av klyngeprogrammet. Særlig sentralt står behovet for økt taktskifte i ny, grønn industribygging og verdiskaping. Målet er å ha nytt program klart i 2023, med ny utlysning i 2024.

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse

Årets undersøkelse fra Samfunnsøkonomisk analyse for bedrifter som deltar i klyngeprogrammene viser betydelig vekst de tre første årene, både for salgsinntekter (18,6 prosentpoeng), verdiskaping (15,8 prosentpoeng), produktivitet (3,4 prosentpoeng) og antall årsverk (3,6 prosentpoeng), sammenlignet med tilsvarende bedrifter som ikke benytter Innovasjon Norges tjenester.

Restmidler blir til prosjektutlysninger

Innovasjon Norge ble høsten 2022 oppmerksom på at det foreligger akkumulerte KDD-restmidler knyttet til klyngeprogrammet. Disse midlene vil bli innrettet mot å understøtte fylkeskommunenes næringspolitiske ambisjoner knyttet til industrielle symbioser, sirkulær innovasjon og krysskoblende samarbeid mellom bedrifter og nettverk. Midlene skal ikke brukes på opptak av nye klynger, men skal brukes på prosjektutlysninger i 2023, 2024 og 2025.

Programmet "regional omstilling" er evaluert av Telemarksforskning på oppdrag av Kommunal- og distriktsdepartementet. Det anbefales å legge mer vekt på attraktive lokalsamfunn og mindre vekt på måling av arbeidsplasser. Omstillingsområdene rapporterer inn til Innovasjon Norge at de har bidratt til 232 nye arbeidsplasser og sikret 371 arbeidsplasser for 2022.

Andre oppdrag

Innovasjon Norge har til oppgave å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling over hele landet. Det skjer med utgangspunkt i årlige oppdrag og bevilgninger fra ulike departementer og fylkeskommunene.

Oppdragene kan ses todelt: For den ene gruppen oppdrag er målet å skape flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer i Norge. For disse oppdragene er det etablert egne effektmål (se egen omtale).

Den andre gruppen er spesialoppdrag knyttet til aktiviteter som av ulike grunner ikke har samme måleregime i form av effekter. Dette omfatter blant annet landbruk og andre spesialoppdrag som reiselivsprofilering, EU-rettete tjenester og håndtering av EØS-midler.

Disse oppdragene finner du omtale av her.

Foto: Tom Hansen

Innovasjon Norge forvalter oppdrag fra Utenriksdepartementet som skal stimulere til innovasjonssamarbeid mellom næringslivet og aktører innen humanitær utvikling. Hensikten er å løse sentrale samfunnsutfordringer og nå bærekraftsmålene.

Humanitært innovasjonsprogram

Humanitært Innovasjonsprogram stimulerer til innovasjon i humanitær sektor, og legger til rette for innovasjonspartnerskap mellom humanitære organisasjoner og næringslivet.

Programmet har én årlig utlysning der prosjekter får innvilget finansiering over to år. I 2022 ble det blant annet jobbet med å utvikle en VR-løsning for terapeutisk behandling av overlevende etter kjønnsbasert vold og et digitalt verktøy som vil muliggjøre pasientoppfølging i områder der hjelpearbeidere ikke har direkte tilgang.

Folkehjelpen arbeider med å utvikle verktøy som kan oppdage snubletrådene som utløser improviserte landminer. I samarbeid med to bedrifter er det utviklet en ny type lommelykt som både kan brukes i sammenraste bygg og utendørs, og en ny type metalldetektor som kan oppdagesnubletråder i områder med annet metallstøy. Disse verktøyene blir tatt i bruk i Irak og Ukraina.

Humanitært innovasjonsprogram bidrar til å styrke innovasjonsarbeid i organisasjonene og bygge ny kunnskap. Programmet stiller krav til matchende finansiering fra privat sektor. Av totalt 53,8 millioner kroner i innvilgede tilskudd i 2022, ble 21,8 millioner matchet av privat kapital.

Visjon 2030

Ordningen Visjon 2030 bidrar til å bekjempe fattigdom ved å fremme innovative norske løsninger innen helse og utdanning i utviklingsland. Dette gjøres gjennom å videreutvikle og oppskalere løsninger fra norske bedrifter.

Prosjektene må ha en lokal partner for å sikre at løsningen er forankret i nasjonale prioriteringer og utviklingsplaner. Innovasjon Norge bidrar som sparringspartner og rådgiver til alle prosjekter som har fått

innvilget støtte, og hjelper til å etablere samarbeidsavtaler med lokale samarbeidspartnere.

Åtte prosjekter ble avsluttet i 2022. Blant disse er Attensi AS og Solfrid Raknes som har utviklet «Hjelpehånda», en spill-app for å trene barn og ungdom i emosjonell problemløsning. Tre tusen unge syriske flyktninger i Libanon har benyttet løsningen med lovende resultater i form av vesentlig reduksjon av angst og depresjon.

Et annet prosjekt er Amesto Nextbridge AS, som har utviklet en løsning for automatisk tekstprosessering i samarbeid med det internasjonale forbundet av Røde Kors- og Røde Halvmåneforeninger (IFRC). Løsningen gjør det mulig å lese og klassifisere et stort antall feltrapporter automatisk ved bruk av kunstig intelligens. Dette bidro til bedre og raskere respons under pandemien.

Enterprise Development for Jobs

Enterprise Development for Jobs bidrar til å bekjempe fattigdom gjennom å skape arbeidsplasser i prioriterte utviklingsland og øke tilgangen til fornybar energi.

I 2022 ble det gjennomført flere kompetansehevende og nettverksbyggende aktiviteter, blant annet arbeidsmøte om ansvarlig næringsliv og antikorrupsjon i samarbeid med OECD, og et nettverksmøte med beslutningstakere i humanitære organisasjoner og representanter for fornybar energi.

I 2022 ble det gjennomført flere delegasjonsreiser med norske bedrifter, blant annet en reise til Kenya med fokus på matsikkerhet, landbruk, agritech og off-grid fornybar energi, og én reise til Tanzania for å identifisere utfordringer privatsektor kan løse gjennom innovative løsninger og lokal næringsutvikling.

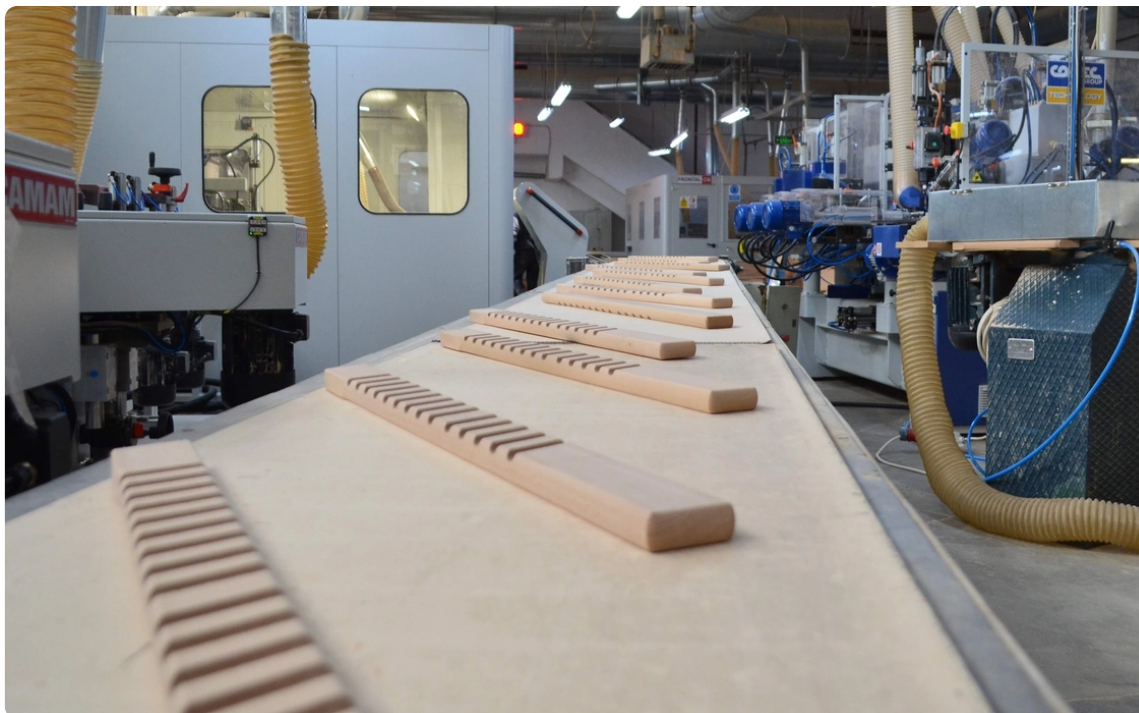

Foto: Sortilemn SA

EØS-midlene bidrar til sosial og økonomisk utvikling i Europa gjennom støtte til næringsliv, innovasjon og grønn omstilling i 10 land. Midlene skal også bidra til å styrke samarbeidet med næringslivet i Norge.

Gjennom EØS-midlene støtter Norge næringslivet i ti land med til sammen 3,4 milliarder kroner. Innovasjon Norge forvalter programmene i Romania, Bulgaria, Kroatia og Hellas gjennom utekontorene våre i disse fire landene. Bare i 2022 tildelte Innovasjon Norge 651,9 millioner kroner til EØS-prosjekter gjennom de fire utekontorene våre i Romania, Bulgaria, Kroatia og Hellas.

Innovasjon Norge er partner med de nasjonale forvalterne i de seks programmene i Estland, Latvia, Litauen, Polen, Portugal og Slovakia. Som partner bidrar vi i utviklingen og gjennomføringen av programmer for å gjøre dem interessante for norsk næringsliv. I tillegg mobiliserer vi norske bedrifter eller forskningsinstitutter til samarbeid i prosjektene.

EØS-programmene inkluderer bilaterale midler til tematiske og strategiske samarbeidsaktiviteter som kan skape arenaer for samarbeid, utforske markedsmuligheter og åpne dører for norske bedrifter i Europa. Innovasjon Norge arrangerer ulike aktiviteter med disse midlene, og noen eksempler fra 2022 er en [konferanse om blå vekst](#), et [nettverksarrangement om EUs gjenreisningsmidler i Portugal for norske bedrifter](#) i Portugal og en [studietur om rom-industrien i Norge for baltiske bedrifter](#).

Resultater for norske bedrifter

EØS-midlene gir norske bedrifter mulighet til å delta i en felles europeisk innsats i møte med nye utfordringer. Totalt var det 166 norske partnere med i 241 prosjekter innenfor næringsutvikling og innovasjon. I tillegg til gode resultater i mottakerlandene kan EØS-midlene framvise resultater i Norge. Eksempler er etablering av arbeidsplasser, ny kunnskap og kompetanse, tilgang på og kjennskap til det europeiske bedriftsmarkedet, partnerskap og utviklingen av strategiske og faglige internasjonale nettverk. Hver for seg og i sum har dette stor betydning for norsk næringsliv.

Det bilaterale samarbeidet gir norske bedrifter internasjonal opplæring og erfaring i å samarbeide innenfor EØS, og prosjektene kan også være et springbrett til videre samarbeid i EU-prosjekter. EØS-midlene legger seg opp mot utviklingen i EU med fokus på grønn omstilling.

Tilfredse kunder

I Innovasjon Norges kundetilfredsundersøkelse i 2022 svarte 80 % av de norske deltakerne at EØS-samarbeidet har høy merverdiverdi. EØS-midlene støtter også de norske partnerne med finansiering, og 63 % av norske prosjektpartnere forventer at samarbeidet vil øke deres omsetningen av deres bedrift. I flere tilfeller er EØS-samarbeidet det første steget som en norsk bedrift tar ut i internasjonale markeder, og 48 % av de norske partnerne forventer at samarbeidsprosjektet vil føre til økt eksport.

Fra arrangementet Musikk ut i verden. Foto: Charlotte Wiig

Kulturell og kreativ næring er en viktig driver for bærekraftig vekst og jobbskaping over hele verden, og et utappet potensial for Norge. Innovasjon Norge gir støtte til norske bedrifter fra kulturell og kreativ næring med internasjonale ambisjoner og vekstpotensial.

Bærebjelkene i oppdraget, som kommer fra fra Kultur- og likestillingsdepartementet, er eksportprogrammet, investorprogrammet og mentorprogrammet. Målet er å øke norske bedrifter og investorers investering i kulturelle og kreative produkter og tjenester, rettigheter og talenter, samt utvikle flere vekstkraftige virksomheter som omsetter kulturelt og kreativt innhold nasjonalt og internasjonalt.

Ut i verden – et skreddersydd eksportprogram for kreativ næring

Eksportprogrammet «Ut i verden» skal bidra til utvikling i de norske kulturbransjene, styrke den internasjonale konkurransekraften og bidra til økte eksportinntekter. Bedriftene som kvalifiserer seg for deltakelse i programmet, får tilgang til kapital og kompetanse skreddersydd til deres behov. Bedriftene jobber med egen forretningsutvikling under hele programmet, som varer i rundt to år. I tillegg til en rekke fagsamlinger og fagreiser, arrangeres det åpne seminarer og konferanser.

I perioden fra 2017–2022 deltok 38 bedrifter i eksportprogrammet. Flere av bedriftene melder om økt antall ansatte og økte driftsinntekter i løpet av programperioden. I tillegg endrer flere strategisk retning basert på kompetansetilførsel og kapitaltilgang.

Fundraising for startups – et investorprogram for kreativ næring

Investorprogrammet består av tre spor, kompetanseprogrammet Fundraising for Creative Startups, Creative Industries Roundtable for investorer og bedrifter og Scale up studio for bedrifter med ekstra stort skaleringspotensial. Målet med programmet er å øke bedriftenes kompetanse om kapitalinnhenting og strategier for vekst, samt bidra til økt kunnskap om kreativ næring som en attraktiv investering.

I 2022 var det 13 bedrifter fra fem ulike bransjer og regioner som kvalifiserte seg til programmet. Antallet involverte investorer økte fra fem i 2019 og 2020 til 12 i 2021, og holdt seg relativt stabilt med 10 investorer i

2022. Det var en 50/50 representasjon av kvinnelige og mannlige investorer. Det å ha egne kompetanseprogram for bedriftene i kombinasjon med tiltak rettet direkte mot investorene og arenaer der de kan møtes, er det vi ser har størst samlet effekt.

Strategisk mentor – for styrket konkurransekraft internasjonal

Kreativ næring er en økonomisk sektor i vekst, styrket av digitalisering og økt etterspørsel etter tjenester. Men det er ustabile tider, og flere bedrifter har behov for sparring om hvordan de best kan klare seg gjennom, og i etterkant av, en fase med reduserte inntekter som følge av krisetider. For enkelte virksomheter kan tilgang til rådgivning, veiledning og kompetanse være vel så viktig som kapital for å komme tilbake i en normalsituasjon.

Mentortjenesten for kreativ næring skal bistå bedrifter med internasjonale ambisjoner og vekstpotensial med strategisk veiledning og oppfølging. Målet er å bidra til at omstillings- og/eller vekstprosessen går raskere, slik at sjansen for å lykkes øker. Tiltaket er spesifikt nevnt i Eksporthandlingsplanen og skal fokusere på omstilling og eksport. Tjenesten blir lansert i 2023.

Foto: Fredrik Ahlsen – Visit Norway

2022 var det første året der en hardt rammet reiselivsnæring sakte, men sikkert bygget seg opp igjen etter pandemien.

I 2022 tok internasjonal turisme seg opp igjen etter flere år med unntakstilstand. Antall reiser på tvers av landegrenser endte på i overkant av 900 millioner, en reduksjon på 37 % fra 2019. På tross av usikkerhet i verden i form av krig og etterslep fra pandemien, var det en dobling i antall reiser fra året før. Utenlandske turister vendte tilbake til Norge, og antall utenlandske overnattinger i 2022 endte på 9 813 229, 8 % under 2019.

Turister fra oversjøiske markeder lot vente på seg, men en offensiv satsing i nærmarkedene gjennom hele pandemien kan synes å ha gitt resultater. Tyskland har tradisjonelt vært Norges største marked, og vokste seg større i 2022. Det samme gjelder for Nederland, Danmark, Frankrike, Sveits, Belgia og Østerrike.

Strategisk markedsføring av Norge

I 2022 viet publikum totalt 146,1 millioner minutter på historier fra Norge gjennom Visit Norway sine kanaler. Når brukerne engasjerer seg i innholdet, gir det kvalitetsdata som næringen kan benytte seg av i retargeting-kampanjer. Disse genererte totalt 712 000 klikk til kampanje-deltagerne i 2022. Markedsføringen fikk i tillegg anerkjennelse i form av 14 internasjonale priser.

Innovasjon Norge har en viktig rolle i å koble norske næringsinteresser med internasjonale kunder. I 2022 formidlet vi totalt 12,4 millioner digitale koblinger mellom et interessert publikum og norske reiselivsprodukter.

På visitnorway.com tilbyr vi et provisjonsbasert partnerprogram der vi lenker ut til partnernes hjemmesider og til salg av deres produkter. I 2022 genererte dette tilbudet en omsetning på 50,1 millioner kroner, en dobling fra det gamle rekordåret 2019. Disse lenkeklikkene utgjør 7 % av totale digitale koblinger mellom produkter og forbrukere.

Innovasjon Norge Reiseliv bidro til at rundt 140 internasjonale journalister besøkte Norge i 2022, med god dekning i hele landet. Vårt arbeid med PR resulterte i mer enn 1 500 artikler i USA og Europa.

B2B – bransjebearbeidelse

Norwegian Travel Workshop ble i 2022 arrangert i Kristiansand. Det ble avholdt over 6500 én-til-én-møter mellom norske tilbydere og 275 internasjonale turoperatører og agenter.

Norge har gode forutsetninger for å kunne ta del i den positive utviklingen innenfor opplevelsesindustrien gjennom økt satsing på arrangementsturisme. I 2022 lanserte vi et nasjonalt ressurscenter for arrangementer, til stor glede og nytte for aktørene vi arbeider med innenfor reiseliv, idrett og kultur.

Bærekraftige reisemål

Merket for bærekraftig reisemål har blitt et viktig verktøy for å systematisere et langsiktig arbeid for økt bærekraft i reiselivet. Det ligger et stort potensial i å tilby flere opplevelsesprodukter i norsk reiseliv for å bidra til å skape sesongforlengelse, helårsarbeidsplasser og økt verdiskaping. Ved utgangen av 2022 var 53 reisemål i merkeordningen.

Fra åpning av Innovasjon Norges nye kontor i Brussel. Fra venstre Norges ambassadør til EU, Rolf Einar Fife, næringsminister Jan Christian Vestre, stabsdirektør i Innovasjon Norge Eva Camerer, leder for Innovasjon Norge-kontoret i Brussel Hans Eirik Melandsø og Bo Mikael Linnander, regiondirektør for Europa i Innovasjon Norge. Foto: Juliane Lamvik/Norges delegasjon til EU

Innovasjon Norges mobilisering til EU-programmer skal sikre at norske bedrifter henter kunnskap, nettverk og kapital, og at bedriftene bidrar til løsninger for å løse globale utfordringer.

I 2022 styrket Innovasjon Norge innsatsen med rådgivning og veiledning av bedrifter til EUs innovasjonsvirkemidler. I mai åpnet Innovasjon Norge nytt kontor i Brussel med flere ansatte. EU-rådgivningen integreres også i det kunderettede arbeidet på Innovasjon Norges regionkontorer.

Løser globale utfordringer

Horisont Europa er verdens største forsknings- og innovasjonsprogram. Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd jobber tett sammen for å bistå både forskningsmiljøer og bedrifter med mobilisering og rådgivning til samarbeidsprosjekter. I 2022 ble det hentet hjem nesten 4,9 milliarder.

Innovasjon Norge har sammen med Digitaliseringsdirektoratet og Forskningsrådet bidratt til mobilisering av næringslivet, forsknings- og utdanningsmiljøer til Digital Europa-programmet. 65 prosent av søknader med norske partnere har nådd opp. Innovasjon Norge har et særskilt ansvar for deltakelse fra næringslivet. I 2022 fulgte vi opp to norske European Digital InnovationHubs (EDIH) på veien mot å oppnå EDIH-status, som nå er formelt godkjent av Europakommisjonen.

Et sentralt og nytt initiativ i EU er IPCEI (Important Projects of Common European Interest), en regelverksendring innrettet for å støtte bedrifter som vil være med å bygge opp europeiske verdikjeder på utvalgte områder. Lovendringen virker ved at den gir deltakende land mulighet til å støtte prosjekter økonomisk utover de satsene som tillates under statsstøtteregelverket.

EU gir mulighet for vekst og skalering

Innovasjon Norge har ansvar for mobilisering og rådgivning av norske bedrifter som søker European

Innovation Council (EIC). EIC er forbeholdt små og mellomstore bedrifter, som kan søke om tilskudd og egenkapitalfinansiering på inntil 15 millioner euro.

Ordningen er åpen for alle bransjer, men innovasjonen må bidra til å løse ett eller flere av FNs bærekraftsmål. Det gis prioritet til deeptech, det vil si en innovasjon eller løsning som kommer fra krevende teknologisk utvikling eller en vitenskapelig basert oppfinnelse eller oppdagelse. Innovasjon Norge har gitt rådgivning til bedrifter slik at det er hentet hjem 125 millioner i tilskudd og 225 millioner i egenkapital.

Innovasjon Norge følger også opp programmet COSME i Norge. Programmet har et budsjett på rundt ti milliarder kroner, og er rettet mot små og mellomstore bedrifter, klynger og entreprenører. Målet er å styrke konkurransekraften og bærekraften til europeiske bedrifter, samtidig som det sikrer likeverdige forhold og et åpent og konkurransedyktig indre marked. Gjennom COSME finnes det også finansiering rettet mot klynger og andre nettverk.

I november 2022 signerte Innovasjon Norge kontrakt med Europakommisjonen om norsk deltagelse i Enterprise Europe Network (EEN), som er et europeisk nettverk for bedriftsrådgivning. Vi vil lansere en rekke nye tjenester for norske bedrifter gjennom dette nettverket fremover.

Fra venstre: Leder for den norske paviljongen Ole Johan Sandvær, Fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran, Minister of Foreign Trade Dr. Thani Bin Ahmed Al Zeyoudi og Executive Director Expo 2020 Najeeb Al Ali.

Foto: Innovasjon Norge

Under slagordet «Pioneering Sustainable Ocean Solutions» deltok Norge på Expo 2020 Dubai. Den norske paviljongen fremmet Norge som ledende i verden innenfor havforvaltning og bærekraftige havløsninger.

Expo 2020 åpnet i oktober 2021, ett år forsinket på grunn av koronapandemien. Innovasjon Norge fikk ansvaret for planlegging, bygging og drift av paviljongen, på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Havnasjonen Norge

Temaet for paviljongen var norske havløsninger, og hvordan vi kan bruke havet på en bærekraftig måte som en kilde til mat, transport og energi. Selve paviljongen er designet som en reise fra havbunnen til overflaten og opp i verdensrommet, der publikum blir presentert for løsninger innen blant annet karbonlagring, sjømat og akvakultur, energi, transport og havovervåking.

Hovedaktivitetene bestod av paviljongens utstilling og presentasjon, interne og eksterne arrangementer, møter og mottakelser. I tillegg til å bidra til en positiv presentasjon av havnasjonen Norge, bidro dette til å styrke viktige lokale og internasjonale næringslivsrelasjoner. Den norske paviljongen fungerte også som en relevant og viktig arena for de totalt 21 finansielle partnerne i det norske prosjektet.

Godt besøkt

Den norske paviljongen tok imot rundt 425 000 besøk i den seks måneders perioden verdensutstillingen varte. Dette vurderes som bra sett i sammenheng med koronapandemien, som satte sterke begrensninger på det antall besøkende paviljongen til enhver tid kunne ta imot. Spesielt gjaldt dette i de første fire månedene av utstillingsperioden.

Med bakgrunn i begrenset norsk næringslivstilstedeværelse i De forente arabiske emirater (FAE), samt forhold knyttet til pandemien, ble det tidlig klart at partnerrekrutteringen ville by på utfordringer. Kostnadsbudsjettet ble derfor revidert til å reflektere dette.

Mange støttespillere

Det norske Expo-prosjektet fikk god drahjelp fra partnerbedriftene som har vært med på finansiering og retning på paviljongens innhold. Blant de største partnerne var Jotun, Kongsberg, DNV, Equinor, Campus Blå og Yara, men også mange mindre bedrifter med diverse løsninger knyttet til havet som bidro inn i prosjektet.

I arbeidet med den norske paviljongen var ivaretagelse av arbeidstakerrettigheter vært helt sentralt, og Norges Expo-team ved Innovasjon Norge fulgte nøye med under hele byggeprosessen, i samarbeid med LO.

Utstillingen ble avsluttet 31. mars 2022.

Tall og fakta

Tall og fakta oppsummert

Våre bidrag ble også i 2022 viktige for bedriftenes innovasjons- og utviklingsarbeid. Se tall og resultater.

Vi bidro med over 7 milliarder til næringslivet: Innovasjon Norge kunne bidra med 7,1 milliarder kroner til utvikling og innovasjon i næringslivet i 2022. I forbindelse med pandemien tildelte Innovasjon Norge betydelig høyere beløp enn vanlig (2020: 12,5 milliarder kr, 2021: 9,2 milliarder kr). I 2022 var nivået mer normalt.

9 av 10 mener IN-støtte er utslagsgivende: 88 prosent av de spurte bedriftene i Kundeeffektundersøkelsen mener at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for gjennomføring av prosjektet. Dette er litt lavere enn under koronakrisen i 2020 og 2021 og det kan tyde på at Innovasjon Norges støtte var spesielt viktig for bedriftenes innovasjons- og utviklingsarbeid under pandemien.

Innovasjon Norge utløser annen finansiering: Én krone fra Innovasjon Norge i form av kapital eller rådgivning matches av nesten to kroner i egenfinansiering eller finansiering fra andre finansieringskilder til utviklingsprosjekter og investeringer. I 2022 bidro det til at norske bedrifter samlet ble tilført 24,2 milliarder kroner. I tillegg utløser Innovasjon Norge også mange andre innovasjons- og internasjonaliseringsaktiviteter gjennom å tilføre kompetanse og nettverk.

Et rekordår for positiv miljøeffekt: I 2022 ble 68 prosent av våre finansielle midler brukt til prosjekter med en potensiell positiv miljøeffekt. Dette er en økning på 7 prosentpoeng sammenlignet med 2021 – som også var et rekordår for grønn finansiering.

IN-støtte gir mervest i omsetning: Bedrifter som får støtte fra Innovasjon Norge vokser i gjennomsnitt mer enn sammenlignbare bedrifter uten slik støtte. Målt over en treårsperiode hadde bedrifter med støtte en gjennomsnittlig årlig mervest i omsetning på 10,3 prosentpoeng. Tilsvarende tall for verdiskaping og produktivitet var på henholdsvis 8,6 og 3,6 prosentpoeng. Målt i antall årsverk er det en årlig mervest på 4,2 prosentpoeng (Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse, basert på regnskapstall fra 2003-2021).

Gründere med IN-støtte vokser raskere: Oppstartsbedrifter (bedrifter yngre enn tre år) med finansiering fra Innovasjon Norge har en gjennomsnittlig årlig mervest i salgsinntekter på 17,1 prosentpoeng sammenlignet med bedrifter uten slik støtte. Tilsvarende tall for vekst i verdiskaping er 17,4 prosentpoeng, vekst i produktivitet 10,2 prosentpoeng, og vekst i antall ansatte på 6,9 prosentpoeng (Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse).

1,5 milliarder til gründere: Totalt innvilget Innovasjon Norge drøyt 1,5 milliarder kroner til gründere i 2022, når gründere defineres som bedrifter som er yngre enn tre år. Av alle gründerprosjektene (målt i antall) vi støttet var 34 prosent kvinnerettet. Målt i tildelt beløp var den kvinnerettede andelen 21 prosent.

Vekst for etablerte bedrifter: Etablerte bedrifter (bedrifter eldre enn tre år) med støtte fra Innovasjon Norge har opplevd 6,7 prosentpoeng høyere årlig vekst i sine salgsinntekter enn sammenlignbare bedrifter som ikke mottok slik støtte. Tilsvarende mervest for verdiskaping og produktivitet er henholdsvis 5,3 og 2,0 prosentpoeng (Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse). 75 prosent av finansieringen Innovasjon Norge bidro med i 2022 gikk til bedrifter eldre enn tre år. Slike bedrifter fikk tilsagn om 4,4 milliarder kroner i tilskudd og lån fra Innovasjon Norge.

Bedriftsklynger skaper vekst: I 2022 har 39 klynger fått tjenester fra klyngeprogrammet og 96 bedriftsnettverk har fått tjenester fra bedriftsnettverksordningen. I tillegg kommer 11 landbruksrelaterte nettverk, og 20 regioner har mottatt tjenester fra regional omstilling. Bedrifter som deltar i klynger med støtte fra Innovasjon Norge har hatt en gjennomsnittlig mervest i salgsinntekter på 18,6 prosentpoeng de tre første årene sammenlignet med bedrifter som ikke er deltagere i slike klynger. For verdiskaping er tilsvarende mervest 15,8 prosentpoeng, og for antall årsverk 3,6 prosentpoeng (Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse).

Økning i gjestedøgn i Norge: I 2022 var det 36,1 millioner gjestedøgn ved kommersielle overnattingssteder i Norge, som er en økning på 33 prosent fra året før. Antall norske kommersielle gjestedøgn sto for en vekst

på 11 prosent, mens utenlandske har økt med 197 prosent.

[Finn flere nøkkeltall og les mer om hvordan vi måler her.](#)

Effekter og resultater

"TREFFER VI BLINK?" Vi vil vite mest mulig om hvilken effekt vårt arbeid har, og vi har flere måter å måle dette på. Foto: Yngve Ask / Scanout - Visit Telemark

Innovasjon Norge har som mål å gjøre en forskjell for kundene. For å vite mer om effektene av våre aktiviteter og bidrag til norsk næringsliv, gjennomfører vi undersøkelser og måler resultatene.

Innovasjon Norge har et mål- og resultatstyringssystem som er godt etablert. Det er fastsatte mål, og estimatene av mål- og resultatstyringsindikatorene brukes til å overvåke, lære og til å styre virksomheten.

Målingen av de ulike indikatorene som inngår kommer fra ulike kilder:

- 1 Effektundersøkelsen utført av Samfunnsøkonomisk analyse (SØA)
- 1 Kundeeffektundersøkelse (KEU) utarbeidet av Oslo Economics
- 1 Internt datagrunnlag fra saksbehandlingssystemet SOPP
- 1 Årsrapportering og medlemstall fra klyngene, og registrering av antall deltagere i klyngeprosjekter og bedriftsnettverksprosjekter
- 1 Spørreundersøkelse til bedriftsnettverksprosjekter
- 1 Data fra virkemiddeldatabasen som ligger hos SSB

For årene 2023 til 2026 har Innovasjon Norge inngått en rammeavtale om produksjon av effektestimater med Oslo Economics AS i samarbeid med Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). Det er i 2022 satt ekstra søkelys på om det er mulig å utvikle bedre måter å måle resultater og effekter på områdene eksport og det grønne skiftet.

Kundeeffektundersøkelsen (KEU) er en spørreundersøkelse rettet til kunder som har fått tjenester av Innovasjon Norge. De siste årene er det Oxford Research som har gjennomført undersøkelsene på vegne av Innovasjon Norge. I år er det en ny leverandør av denne undersøkelsen, Oslo Economics. Kundeeffektundersøkelsen har både en førundersøkelse og en etterundersøkelse. Det er i år vesentlige endringer i undersøkelsen.

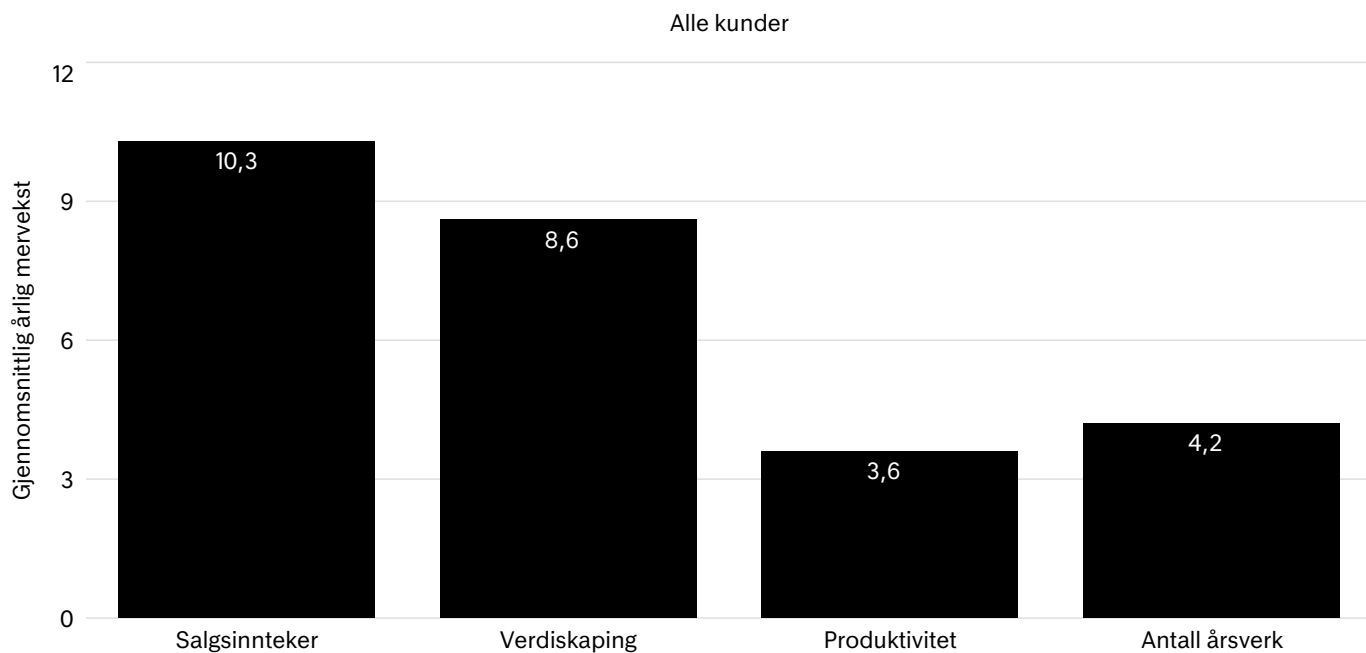
Som et resultat av omfattende endringer i både design og utsendelse av kundeeffektundersøkelsen, vil det forekomme endringer i rapportering fra kundeeffektundersøkelsen fra og med 2022. I det nye undersøkelsesdesignet har det som tidligere ble omtalt som førundersøkelsen blitt kortet ned til kun tre

spørsmål og leveres som et vedlegg til kundetilfredshetsundersøkelsen.

Se resultater i venstremenyen.

Effekter for alle kunder

Effekter av Innovasjon Norges innsats for alle kunder:

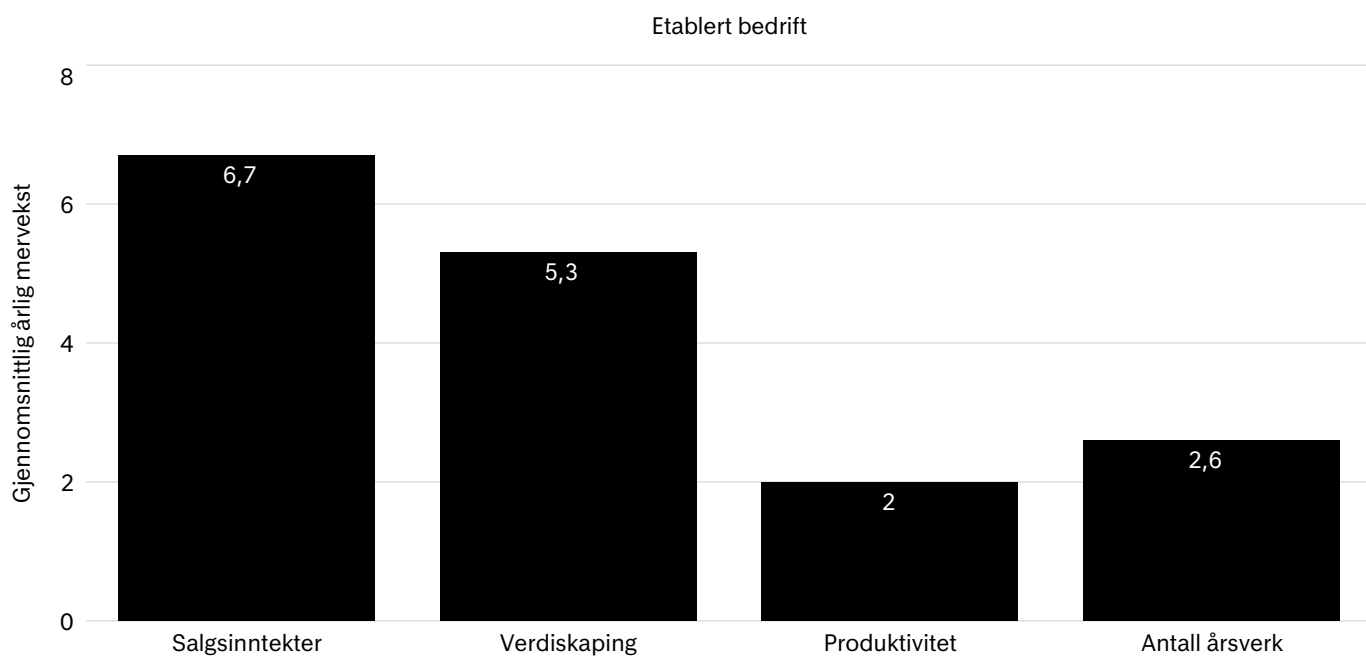

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse

Denne figuren viser gjennomsnittlig årlig mervekst (prosentpoeng) målt over treårsperioder hos bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge, sett i forhold til sammenlignbare bedrifter som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

Effekter for etablerte bedrifter

Effekter av Innovasjon Norges innsats for etablerte bedrifter:

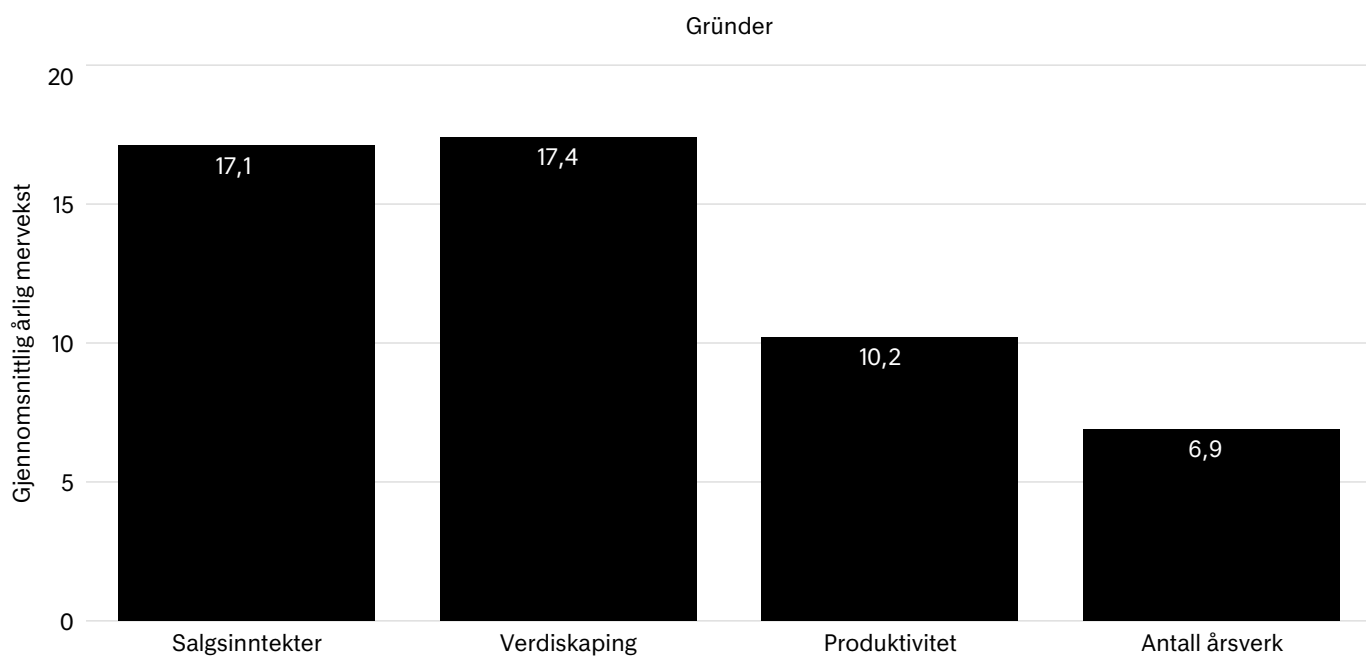

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse

Denne figuren viser gjennomsnittlig årlig merkest (prosentpoeng) målt over treårsperioder hos etablerte bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge, sett i forhold til sammenlignbare etablerte bedrifter som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

Effekter for gründere

Effekter av Innovasjon Norges innsats for gründere:

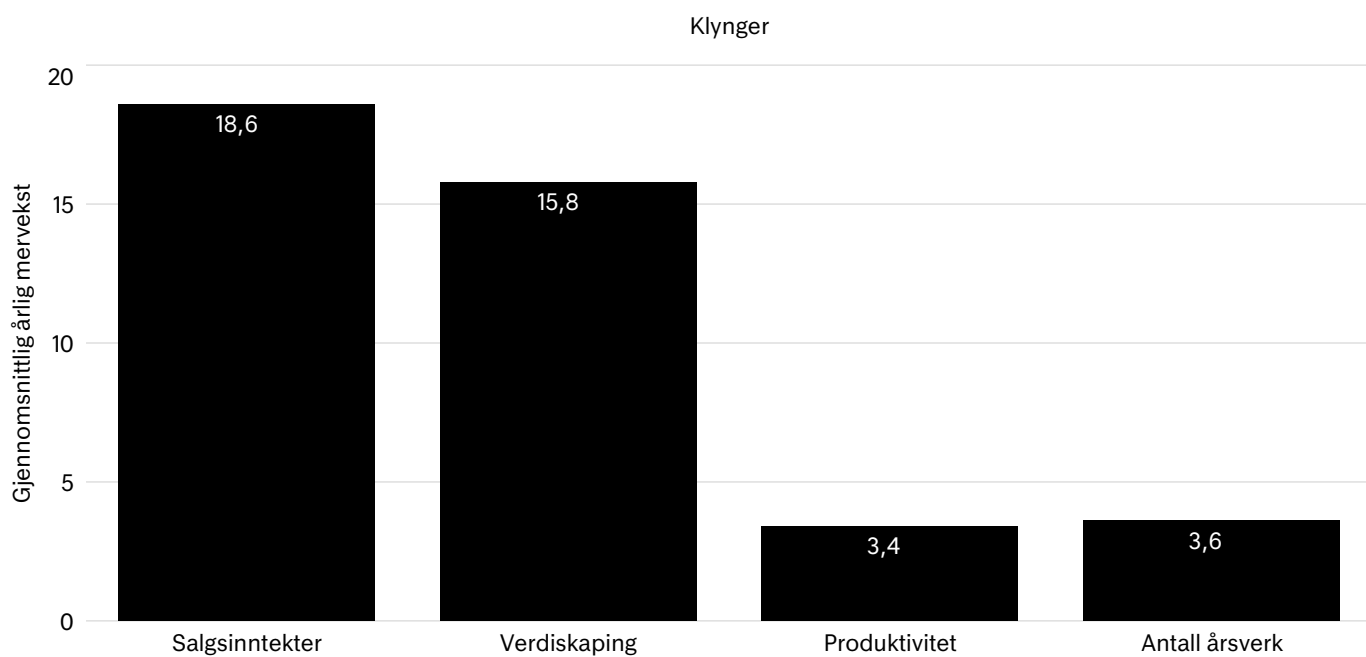
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse

Denne figuren viser gjennomsnittlig årlig mervest (prosentpoeng) målt over treårsperioder hos gründere med støtte fra Innovasjon Norge, sett i forhold til sammenlignbare gründere som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

Effekter for klynger

Effekter av Innovasjon Norges innsats for klynger:

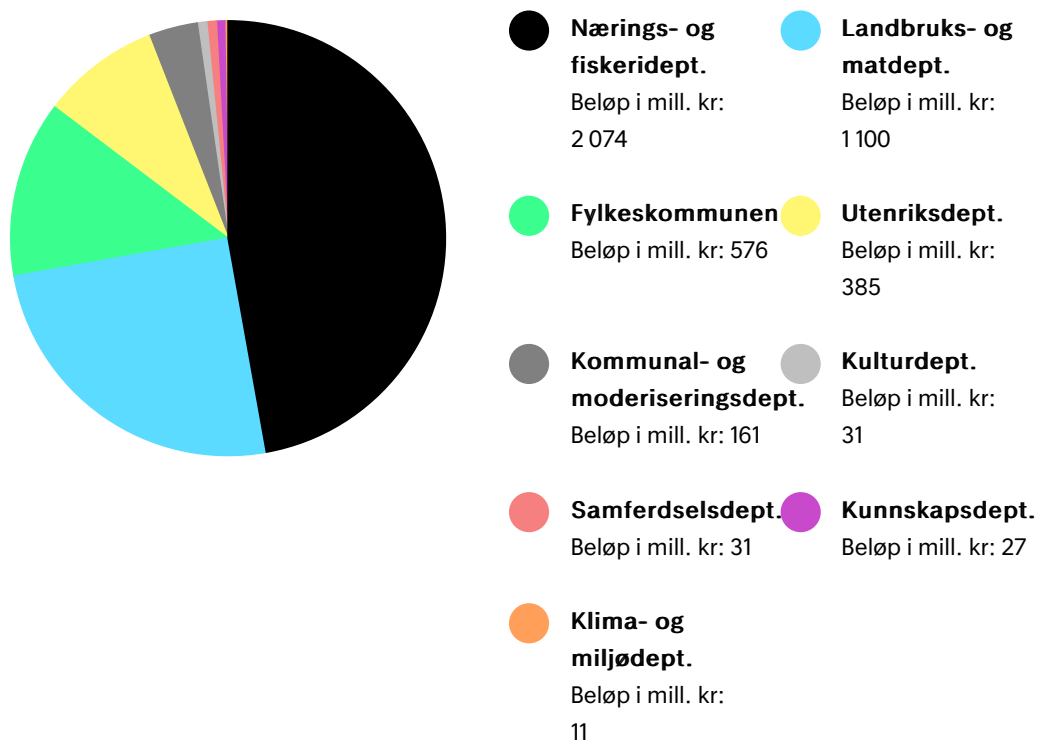

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse

Denne figuren viser gjennomsnittlig årlig merkest (prosentpoeng) målt over treårsperioder hos klynger med støtte fra Innovasjon Norge, sett i forhold til sammenlignbare klynger som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

Bevilgninger til Innovasjon Norge

4,4 milliarder kroner ble bevilget fra Stortinget og landets fylkesting i 2022:

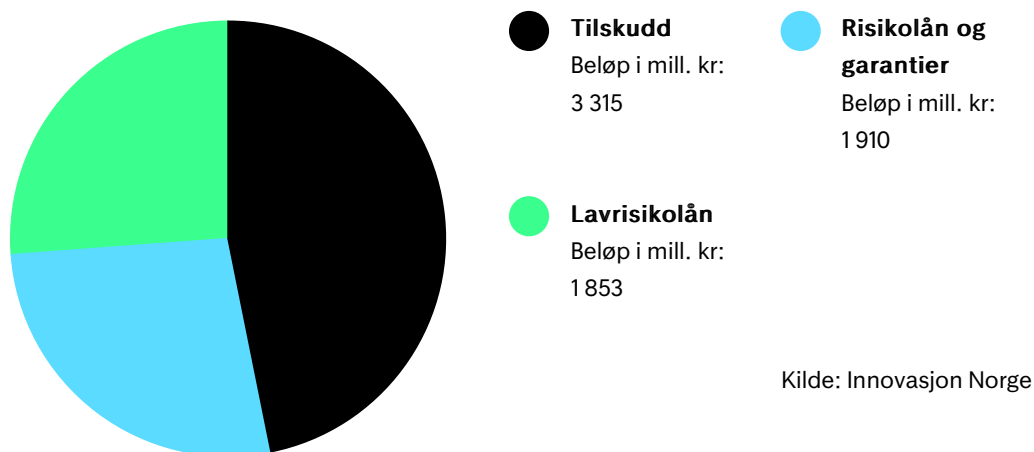

Kilde: Innovasjon Norge

I 2022 bevilget Stortinget og fylkestingene 4,4 milliarder kroner i støtte gjennom Innovasjon Norge til verdiskapende næringslivsutvikling over hele landet. Tallet for 2021 var 7 milliarder kroner.

Tildeling per tjeneste

Vi delte ut 7,1 milliarder kroner til næringslivet i 2022 - etter tjeneste:

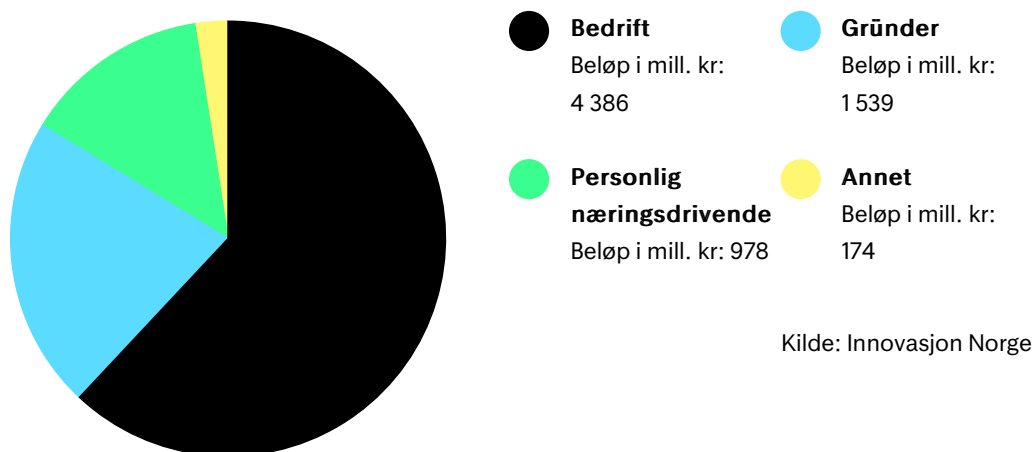

Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en næringsrettet innsats på 7,1 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser fordelingen etter tjeneste. Tilsvarende tall for "unntaksårene" 2021 og 2020 var henholdsvis 9,2 og 12,5 milliarder kroner. For "normalåret" 2019 var det 6,7 milliarder kroner.

Rådgivningstjenester, profilering og EØS-midlene er ikke medregnet her. De utgjør 1,15 milliarder kroner.

Tildeling per målgruppe

Vi delte ut 7,1 milliarder kroner til næringslivet i 2022 - etter målgruppe:

Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 7,1 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figuren viser fordelingen etter målgruppe. Tilsvarende tall for "unntaksårene" 2021 og 2020 var henholdsvis 9,2 og 12,5 milliarder kroner, og for "normalåret" 2019 var det 6,7 milliarder kroner.

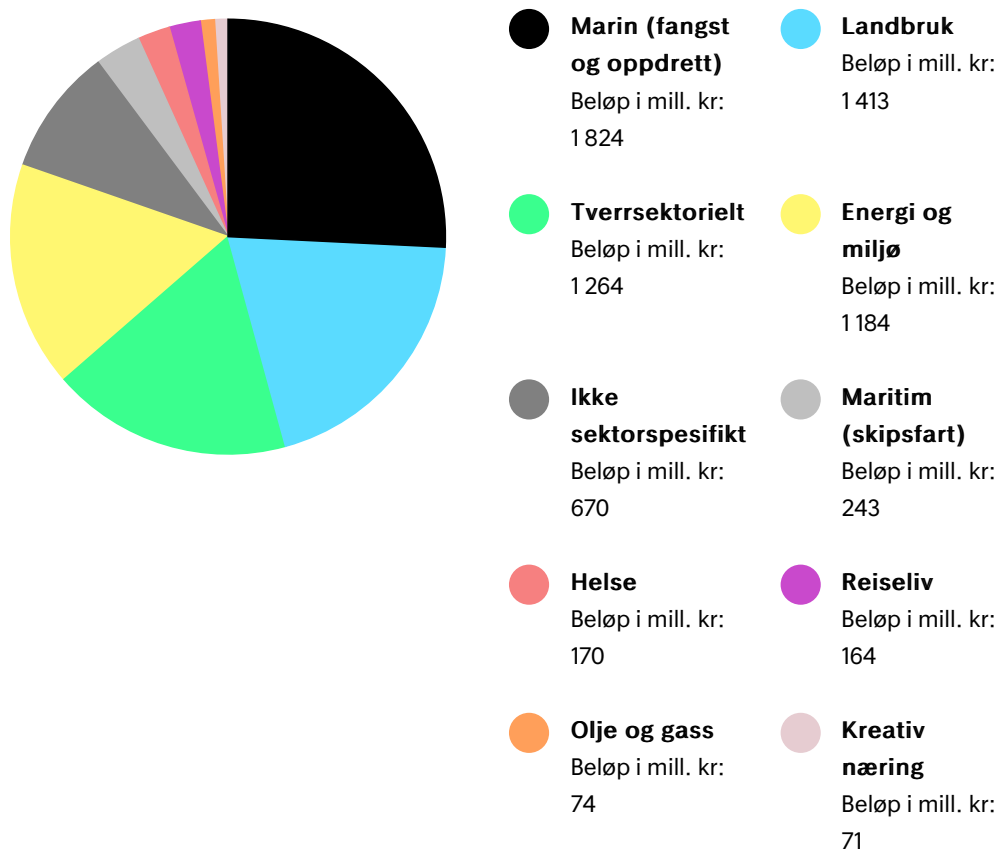
Tildelinger til klynger og nettverk er fordelt på bedrift og gründer.

- 1 Gründer (0-3 år fra stiftelses- og tilsagnsdato)
- 1 Bedrift (over 3 år fra stiftelses- og tilsagnsdato)

Annet omfatter kunder som ikke har stiftelsesdato eller er en stiftelse, forening eller lignende.

Tildeling per sektor

Vi delte ut 7,1 milliarder kroner til næringslivet i 2022 - fordelt på sektor:

Kilde: Innovasjon Norge

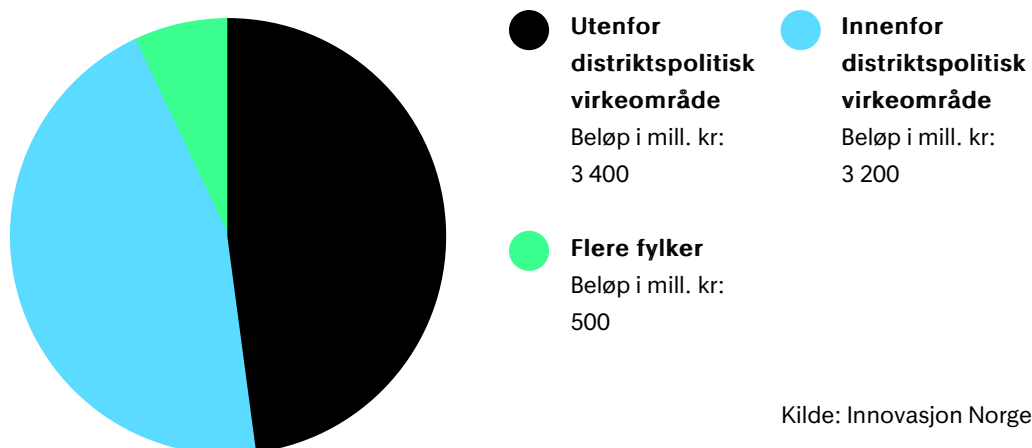
Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 7,1 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser bevilgningene fordelt etter sektor. Tilsvarende tall for "unntaksårene" 2021 og 2020 var henholdsvis 9,2 og 12,5 milliarder kroner, og for "normalåret" 2019 var det 6,7 milliarder kroner.

"Ikke sektorspesifikt" betyr at bevilgningene ikke knyttes til et spesifikt næringsområde, men er bevilgninger til for eksempel kommuner.

Tildeling per virkeområde

Vi delte ut 7,1 milliarder kroner til næringslivet i 2022 - etter distriktpolitisk virkeområde:

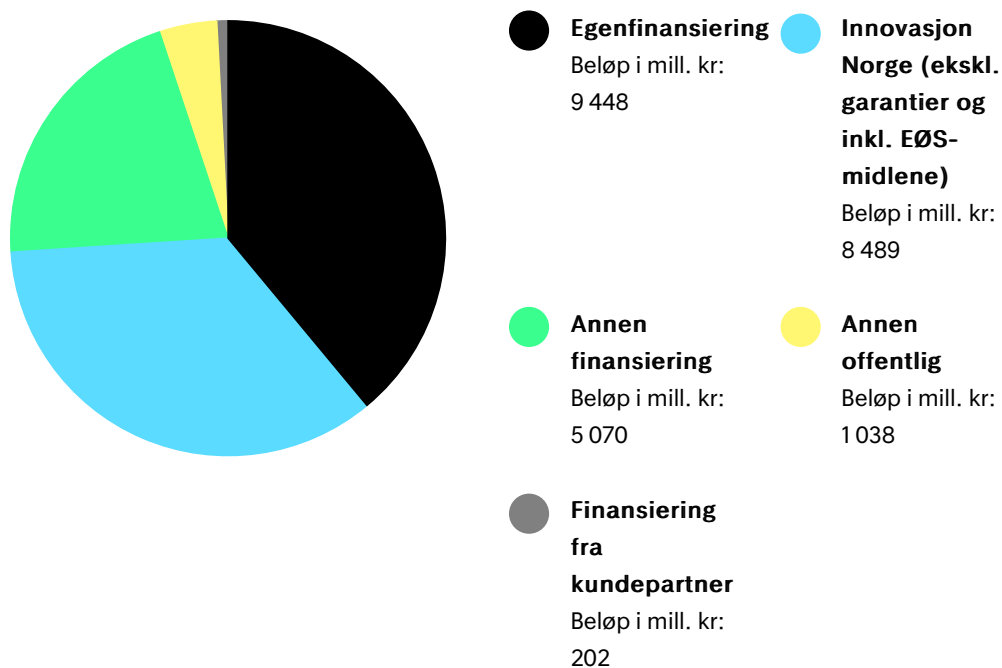

Bevilningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 7,1 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser fordelingen etter distriktpolitisk virkeområde. Tilsvarende tall for "unntaksårene" 2021 og 2020 var henholdsvis 9,2 og 12,5 milliarder kroner, og for "normalåret" 2019 var det 6,7 milliarder kroner.

Distriktpolitisk virkeområde er definert av regjeringen.

Vi var med på å generere

Vi var med på å generere 24,2 milliarder kroner til innovasjonsaktiviteter i næringslivet i 2022:

Kilde: Innovasjon Norge

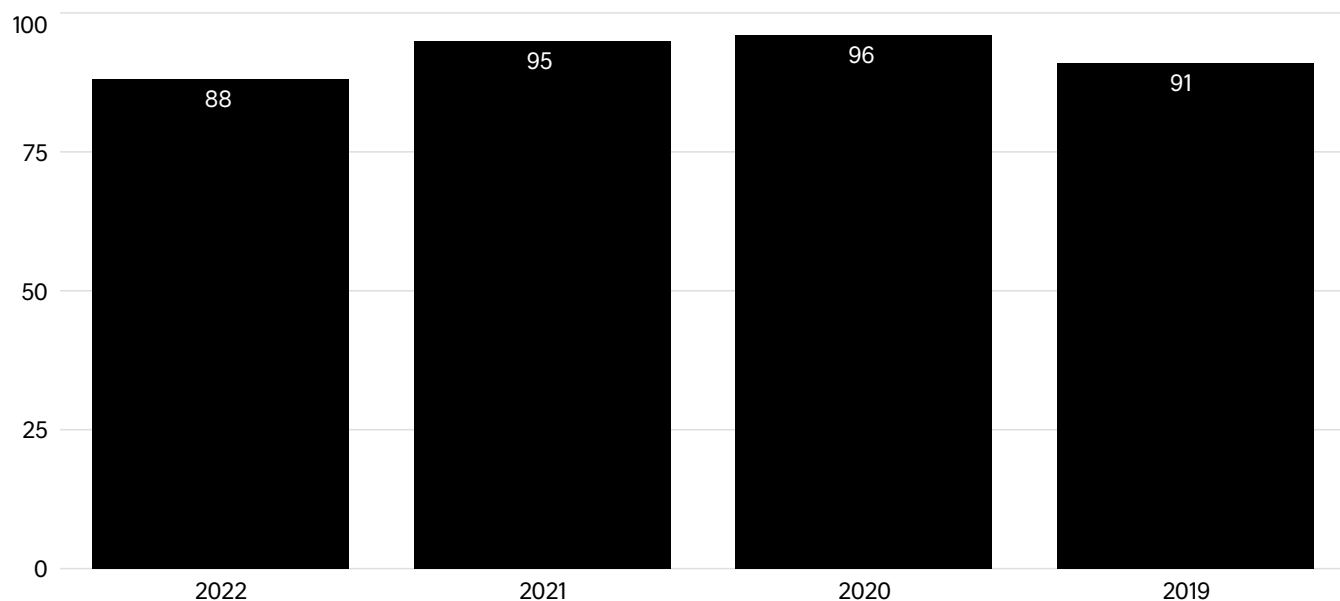
Medregnet pengene fra Innovasjon Norge ble det investert 24,2 milliarder kroner i innovasjonsaktiviteter i 2022. Tilsvarende tall for "unntaktsårene" 2021 og 2020 var henholdsvis 31,5 og 32,8 milliarder kroner, og for "normalåret" 2019 var det 17,9 milliarder kroner.

Bedriftenes egenfinansiering er redusert med 20,9 prosent fra 2021. Innovasjon Norges finansiering er redusert med 18,8 prosent, men 1 krone fra IN utløser fortsatt nesten 2 kroner i annen kapital.

Vi utgjør en forskjell

88 prosent av kundene sier at støtten var utløsende for prosjektet.

Prosentvis fordeling av svar:

Oxford Research / Oslo Economics

Addisjonaliteten sier noe om i hvilken grad bedriftene oppfatter at Innovasjon Norges bidrag har vært utløsende for gjennomføringen av prosjektet. Kilde er Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2022 (og tidligere årganger) fra Oxford Research. Spørreundersøkelsen er foretatt i etterkant av at kunden fikk støtten fra Innovasjon Norge.

I målingen for 2022 svarer 88 prosent positivt på at Innovasjon Norges bidrag har vært utløsende for gjennomføringen av prosjektet.

Indikatoren for utløsningsgrad (addisjonalitet) i 2022 er ikke direkte sammenlignbar med tidligere indikatorer. Nedgangen i addisjonalitet skyldes at addisjonalitet er forsøkt målt ved hjelp av flere spørsmål istedenfor ett spørsmål tidligere. Addisjonaliteten har heller aldri vært så høy som under koronakrisen i 2020 og 2021, noe som tydet på at Innovasjon Norges støtte var viktig for bedriftenes innovasjons- og utviklingsarbeid under pandemien.

Erfaringene med de spørsmålene som har vært brukt i 2022 tilsier at vi vil gå tilbake til å stille ett spørsmål fra 2023 og framover.

Lån og tilskudd

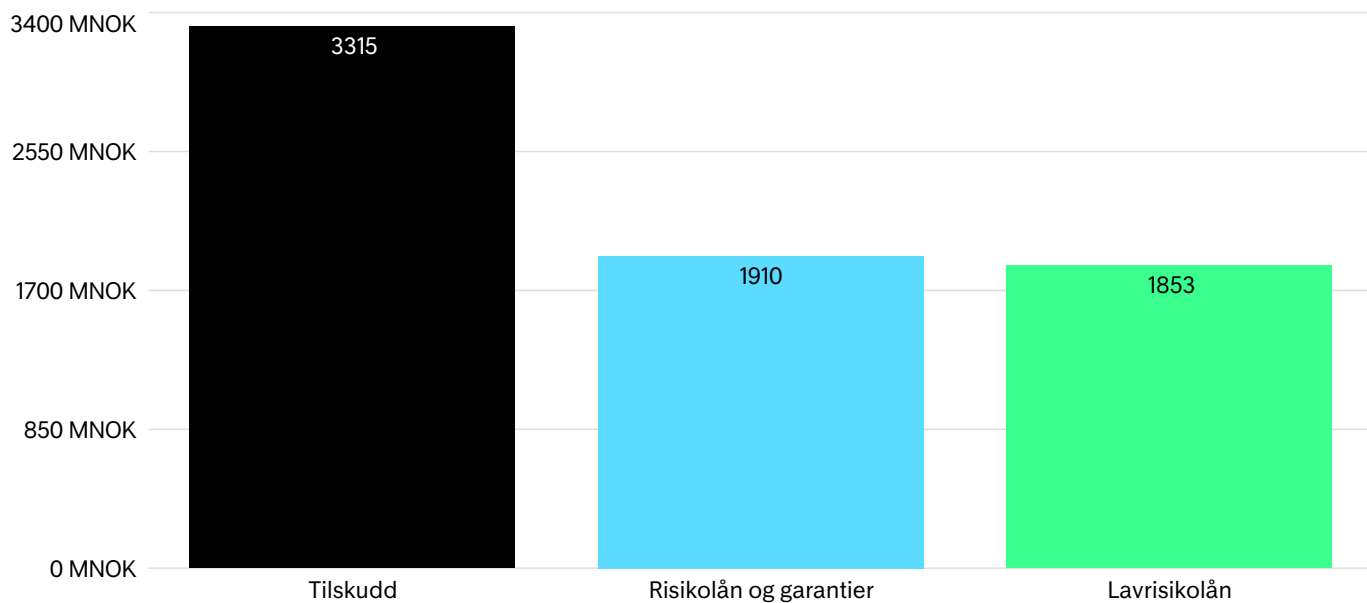
Foto: Astrid Waller

Samlet utgjorde tilskudd, lån og garantier fra Innovasjon Norge til norsk næringsliv 7,1 milliarder kroner i 2022.

Se den fylkesvise tildelingen fordelt på type finansiering, virkemiddel og næringsområde i venstremenyen.

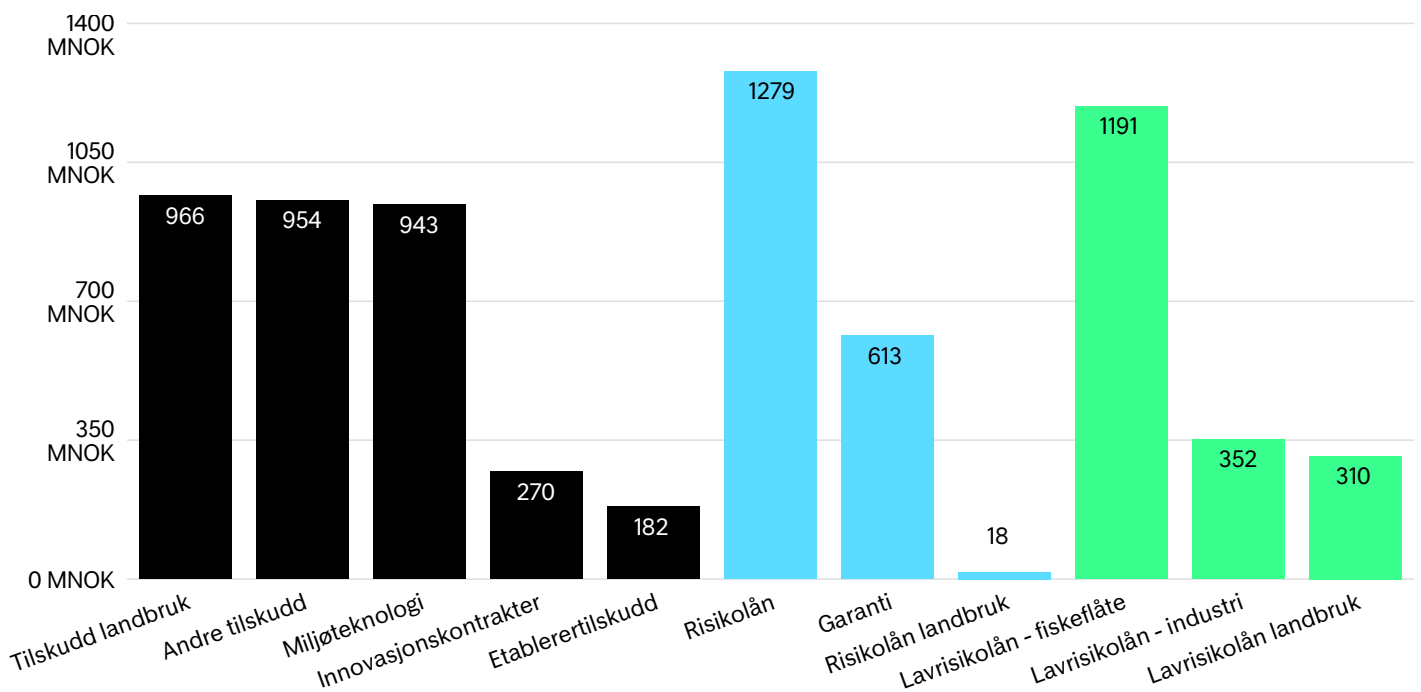
Fylkesvise tildelinger - virkemiddel

Finansiering fordelt på tilskudd og lån:

Finansiering fordelt på virkemiddel:

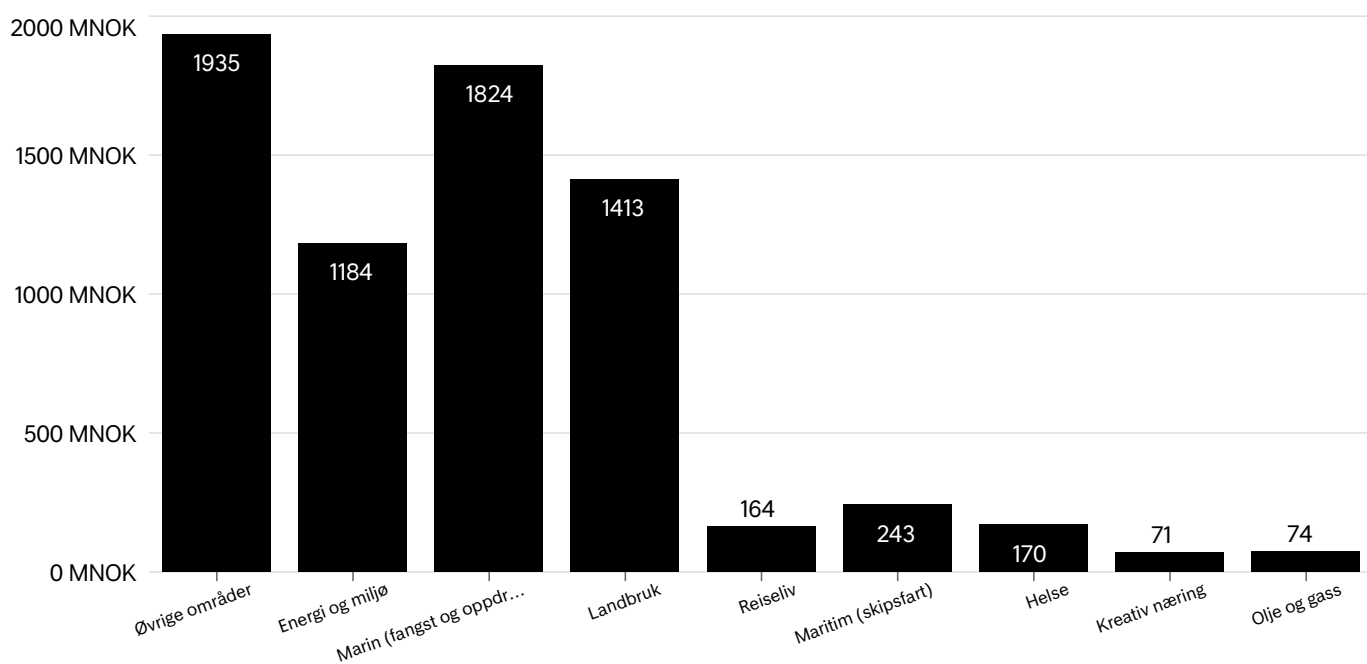
Kilde: Innovasjon Norge

På landsbasis utgjorde lavrisikolån, risikolån og garantier, og tilskudd i 2022 til sammen 7,1 milliarder kroner. Rådgivingstjenester, profilering og EØS-midlene (1,15 milliarder kroner) er ikke medregnet her.

7,1 milliarder kroner er en reduksjon fra 2021, da tilsvarende tall var 9,2 milliarder kroner. Reduksjonen skyldes bortfall av ekstraordinære tilskuddsmidler på grunn av koronapandemien.

Totalt ble det gitt 1,85 milliarder kroner i lavrisikolån fordelt på industri og tjenesteyting (352 mill. kr), landbruk (310 mill. kr) og fiskeflåte (1,19 mrd. kr). Risikolån og garantier til industri, tjenesteyting og landbruk utgjorde 1,91 milliarder kroner. Det ble tildelt 3,3 milliarder kroner i tilskudd. De største postene var innen miljøteknologi og Grønn plattform (943 mill. kr), landbruk (328 mill. kr) og innovasjonskontrakter (270 mill. kr).

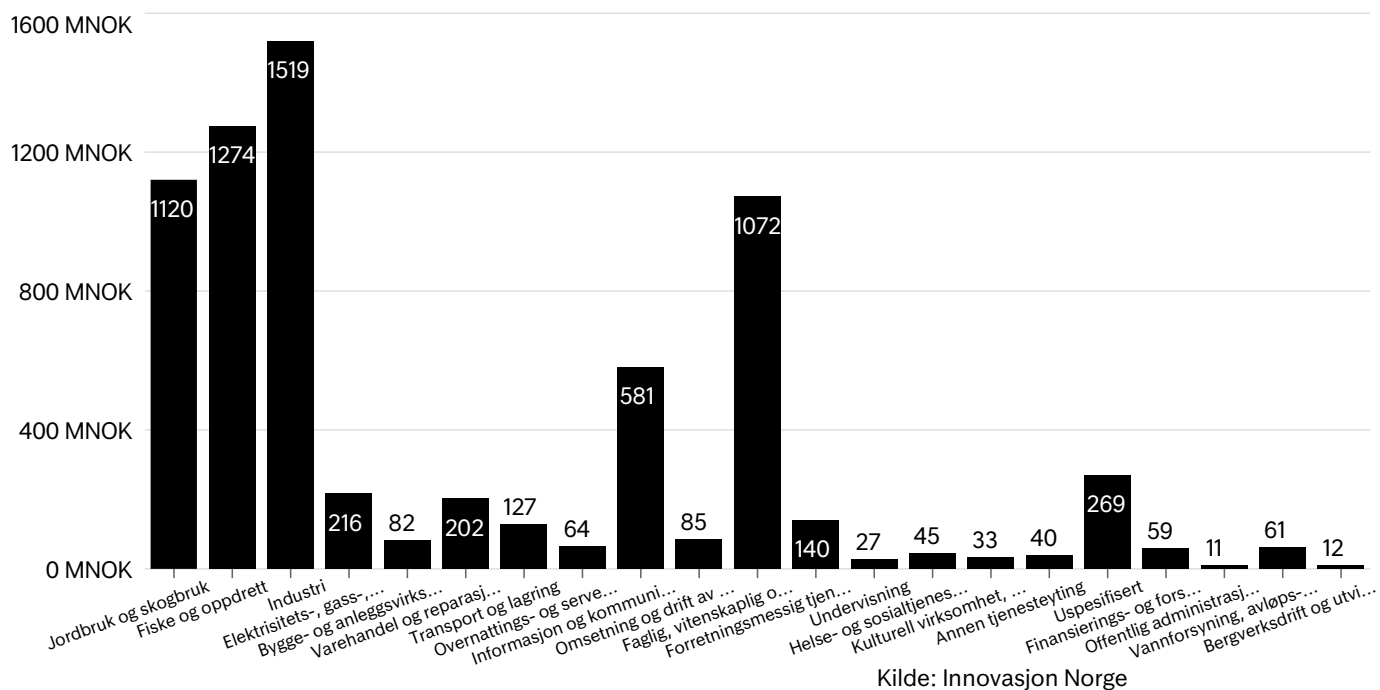
Fylkesvise tildelinger - sektor

Sektor i denne oversikten er basert på Innovasjon Norges vurdering av søknadens relevans i forhold til våre åtte prioriterte næringer, og ønsket om å stimulere/støtte opp om disse gjennom lån, tilskudd og garantier.

"Øvrige områder" benyttes når gode søknader skal støttes, men ikke kan plasseres innenfor de andre områdene. Eksempel på det er bevilgninger til kommuner og ikke-statlige organisasjoner (NGO-er).

Fylkesvise tildelinger - næringsområde

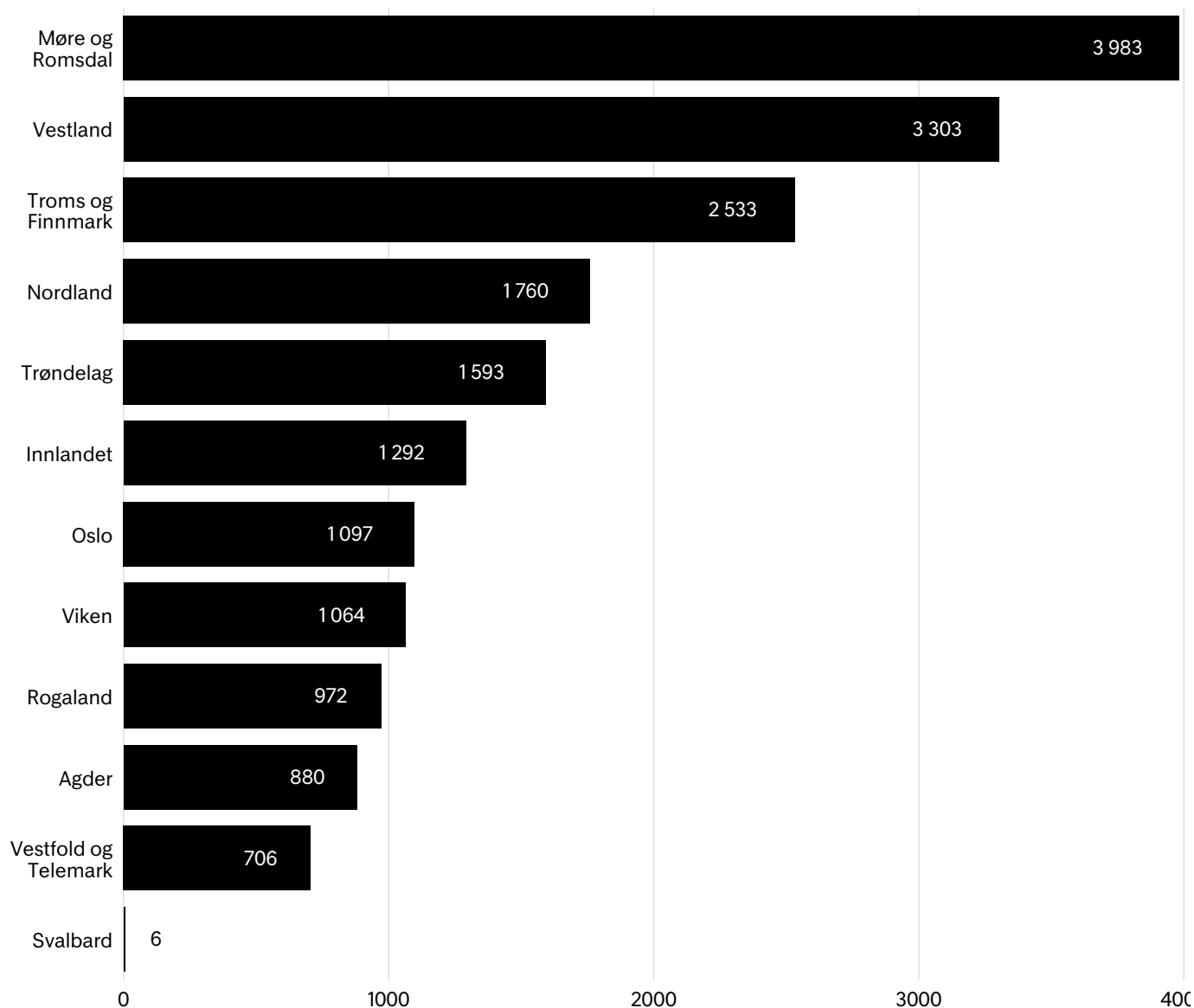
Disse næringsområdene er basert på standarden for næringsgruppering i Statistisk sentralbyrå. Grunnlaget for denne grupperingen er EUs standard NACE.

Uspesifisert omfatter blant annet støtte til ikke-statlige organisasjoner, kommuner, prosjektbevilgninger til Innovasjon Norge og bedrifter som har prosjektledelse for bedriftsnettverk og klynger.

Annen tjenesteyting omfatter bransjekoder for næringsforeninger, bransjeorganisasjoner, samvirkeforetak og klyngetypene NCE/GCE.

Låneportefølje

Fylkesvis fordeling av lån i millioner kroner:

Kilde: Innovasjon Norge

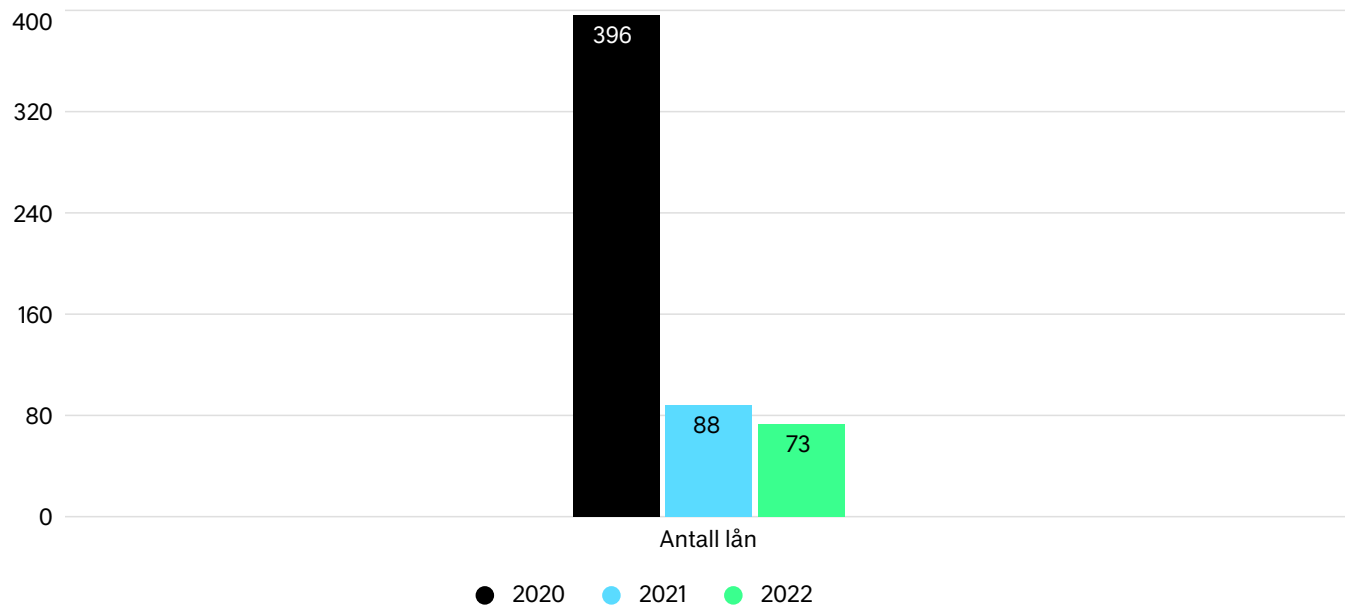
Ved utgangen av 2022 omfattet låneporteføljen 7768 aktive lån og 19,2 milliarder kroner. Porteføljen er redusert med 0,2 prosent fra 2021, mens antall lån er redusert med 477.

Lavrisikolån utgjør 13,4 milliarder kroner og risikolån 5,8 milliarder kroner. Lavrisikolån er økt med 1,7 milliarder kroner og risikolån er økt med 300 millioner kroner.

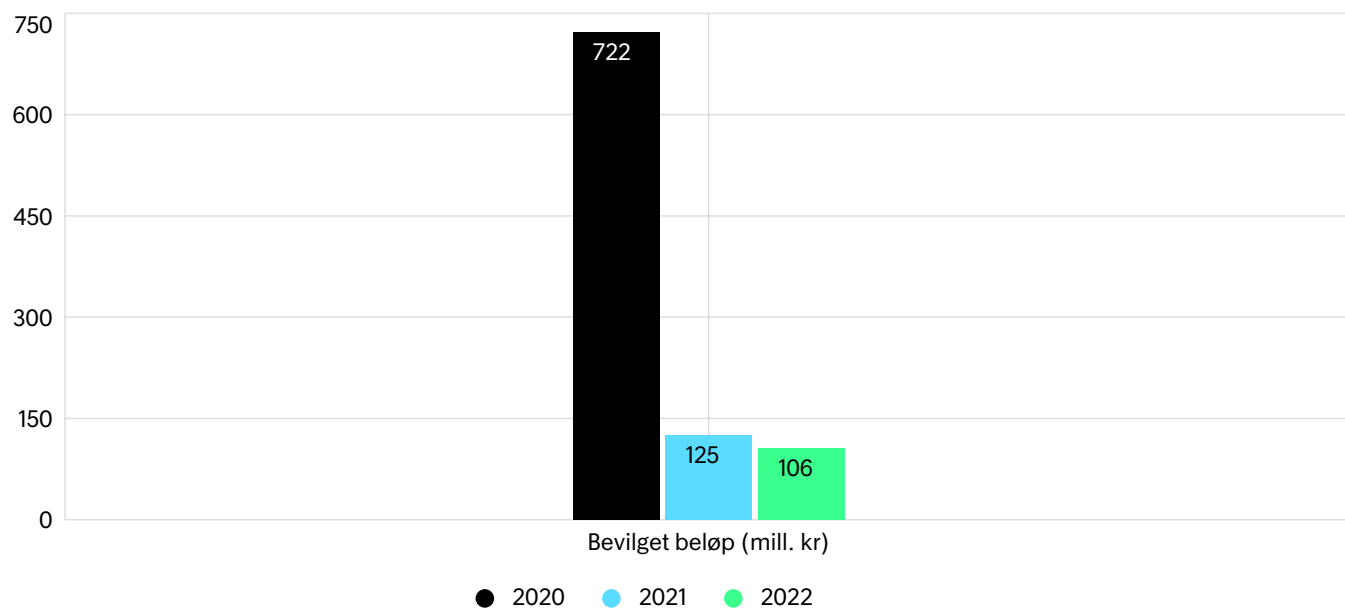
Møre og Romsdal har størst portefølje av løpende lån på 4 milliarder kroner, hvorav 55 prosent er lån til fiskeflåten.

Oppstartlån

Antall lån og beløp i millioner kroner:

Kilde: SSB

Kilde: SSB

73 gründerbedrifter mottok oppstartlån på til sammen 106 millioner kroner i 2022. Det er en liten nedgang fra 2021 og et resultat av det store volumet av denne ordningen under pandemien.

Oppstartslånet gir gründerbedrifter tilgang på kapital for å bygge selskapet videre etter kommersialiseringsfasen.

Landbruk og reiseliv

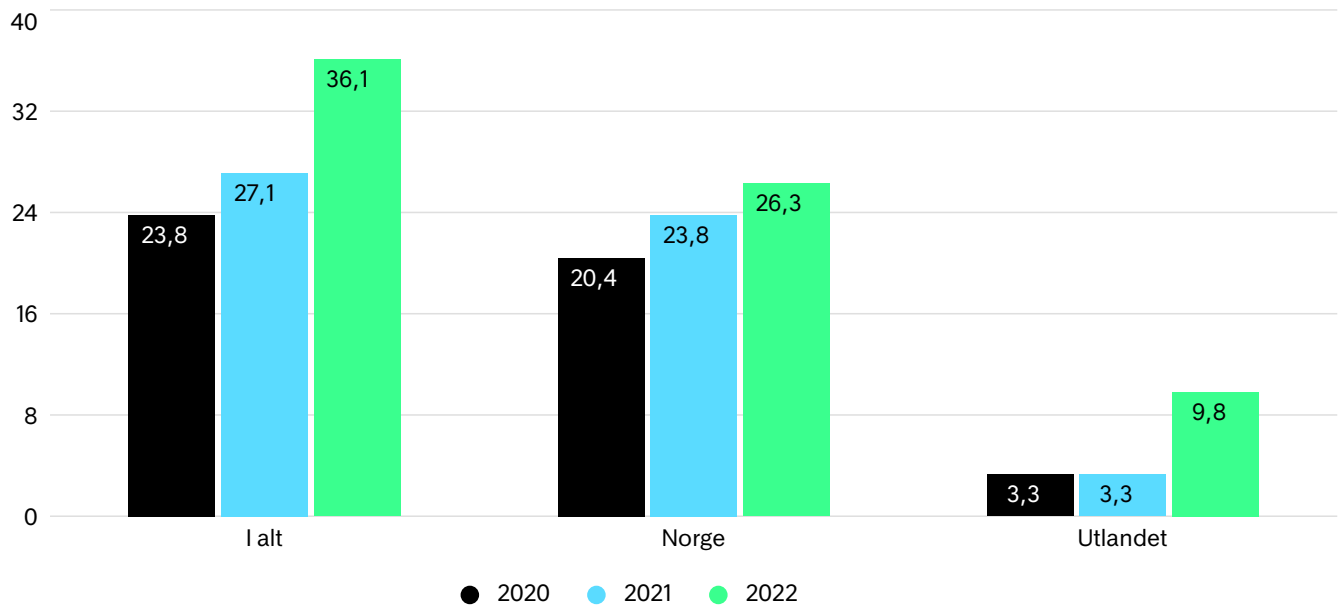
Foto: Thomas Rasmus Skaug - VisitNorway.com

Utviklingen av norsk landbruk og norsk reiseliv er prioriterte områder i Innovasjon Norge.

Se nøkkeltall i menyen til venstre.

Kommersielle gjestedøgn

Antall overnattinger på hotell, camping, hyttegrend og vandrerhjem i Norge, fordelt på norske og utenlandske gjester (tall i millioner):

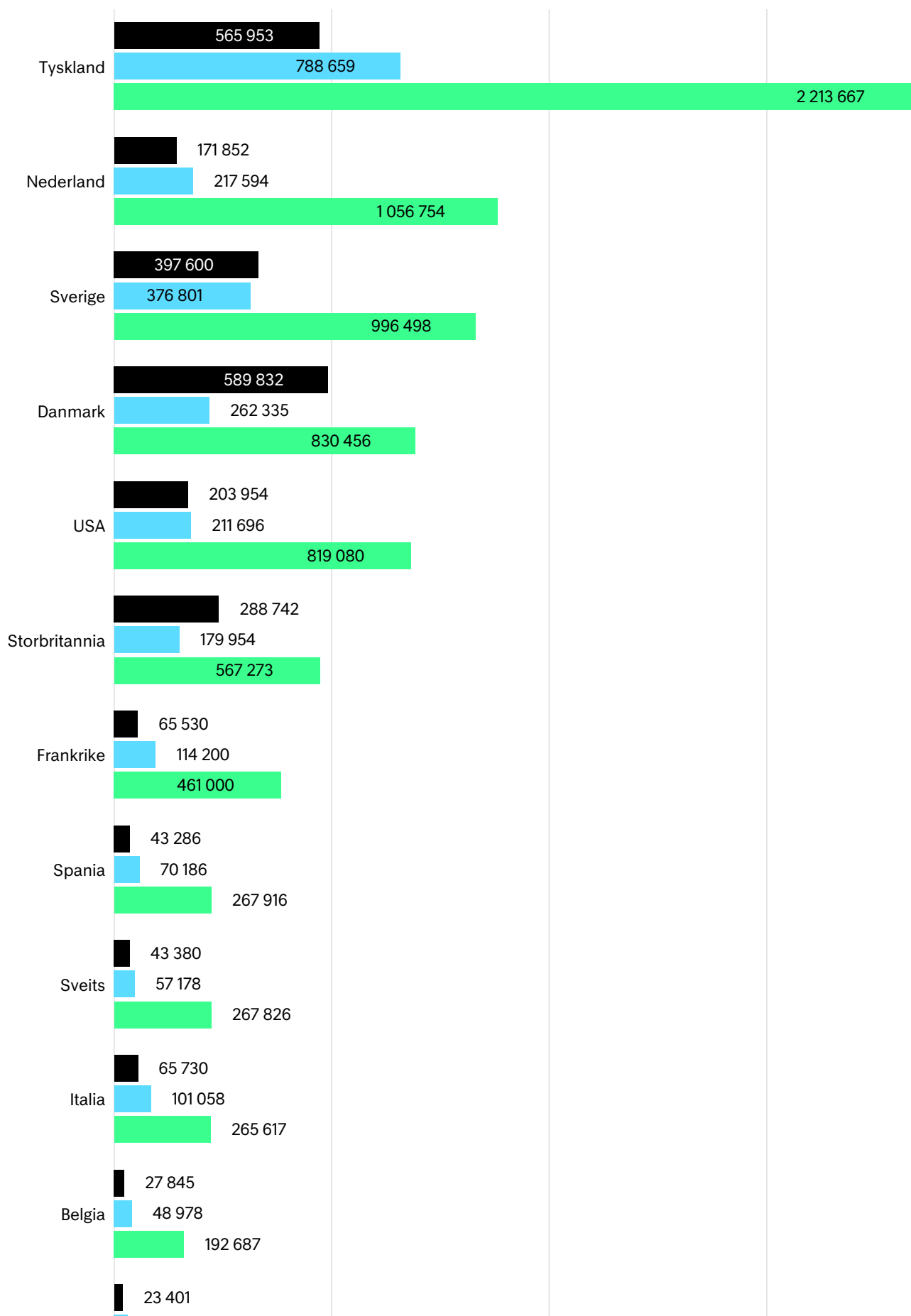
Kilde: SSB

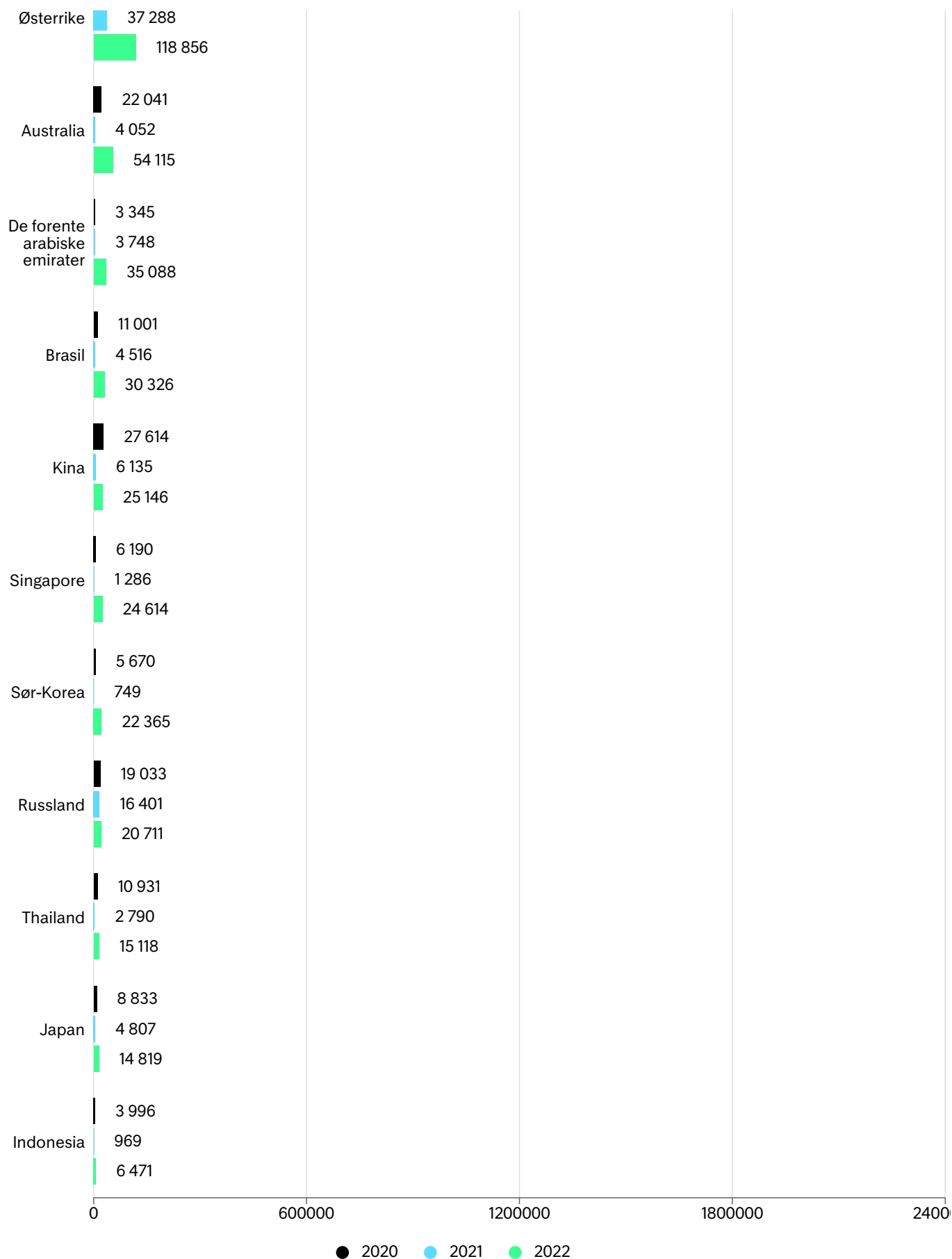
Norsk reiseliv hadde en god utvikling og vekst fra 2014 og frem til februar 2020. Koronapandemien førte til en betydelig nedgang, særlig fra utlandet, men i 2022 var tallene tilbake på tilsvarende nivå som før pandemien.

Samlet for året var det 36,1 millioner kommersielle gjestedøgn, som er en økning på 33 prosent. Antall norske står for en vekst på 11 prosent, mens utenlandske har økt med 197 prosent.

Utenlandske gjestedøgn

Antall gjestedøgn ved kommersielle overnattingssteder i Norge fordelt på land:

Kilde: SSB

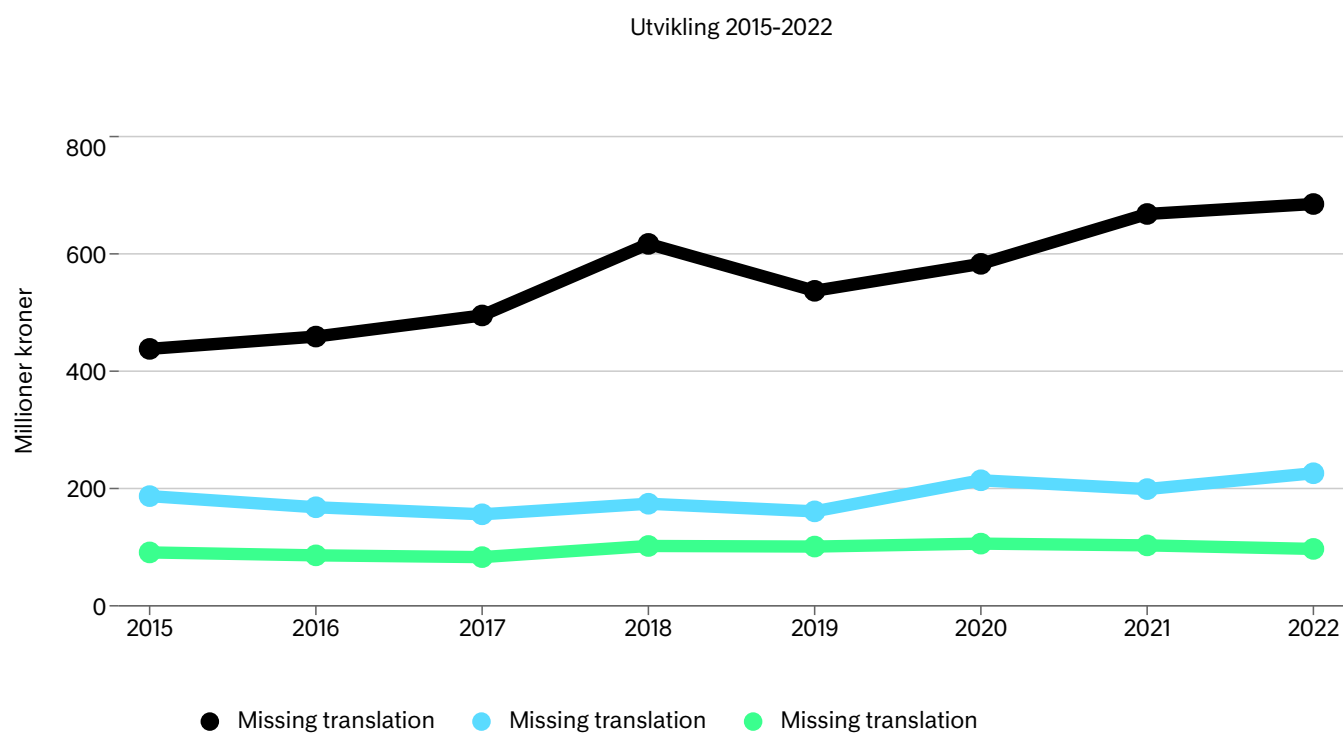
Det var 36,1 millioner kommersielle overnattinger i 2022, noe som er en økning på 33 prosent fra 2021. Utenlandske gjestedøgn utgjorde 9,8 millioner overnattinger – en økning på 197 prosent sammenlignet med

2021.

I 2019 var det 10,7 millioner utenlandske gjestedøgn, og 2022-tallene er altså kun noe lavere enn nivået før pandemien.

Tilskudd til landbruket

Tilskudd til investeringer og utvikling i landbruket:

Kilde: Innovasjon Norge

Bevilgningene til investering og utvikling i landbruket har økt jevnt de siste årene.

Tradisjonelt landbruk fikk en liten topp i 2018 på grunn av en ekstra tildeling på 75 millioner kroner i tilskudd til investeringsstøtte. For 2019 og 2020 var bevilgningen tilbake på normalt nivå. Økningene i 2021 og 2022 skyldes igjen økning i rammen.

Om oss

Om Innovasjon Norge

De aller fleste av Innovasjon Norges ansatte var samlet under IN Summit i februar 2023. Foto: Innovasjon Norge

Innovasjon Norge er statens og fylkeskommunenes viktigste virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling, omstilling, grønn vekst og utvikling av eksportmuligheter for bedrifter over hele landet.

For norske bedrifter skal Innovasjon Norge være den ene dørå inn til virkemiddelapparatet, og er en sparringpartner som tilbyr kapital, kompetanse og nettverk til bedrifter med vekstambisjoner, både enkeltvis og i nettverk. I det inngår å koble bedriftene med private og offentlige aktører som kan hjelpe – både nasjonalt og internasjonalt.

Eksport og internasjonalisering

Innovasjon Norge er gjennom 19 regionale kontorer i tett kontakt med norsk næringsliv der det er. For bedrifter som ønsker å satse internasjonalt, kan Innovasjon Norge med 27 kontorer i 22 land aktivt legge til rette for eksportrettede satsinger i de viktigste markedene for norsk næringsliv.

Oppdrag fra eiere

Virksomheten i Innovasjon Norge bygger på årlige oppdragsbrev fra ulike departementer og fylkeskommunene. Hovedoppdragene er innovasjon og internasjonalisering, regional næringsutvikling og finansiering. I tillegg mottar Innovasjon Norge oppdrag knyttet til landbruk, reiselivsprofilering og EØS-midler.

Skal utløse muligheter

Målet er å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter ved å bidra til flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.

Innovasjon Norge ble etablert i 2004 gjennom en sammenslåing av Statens nærings- og

distriktsutviklingsfond (SND), Norges Eksportråd, Norges Turistråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere. Denne sammenslåingen ga norsk næringsliv én dør inn til et samlet regionalt, nasjonalt og internasjonalt rettet virkemiddelapparat for innovasjon og næringsutvikling.

Innovasjon Norge eies 51 prosent av Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet og 49 prosent av fylkeskommunene. Innovasjon Norge er organisert som et særlovsselskap, der selskapets hovedstyre har et selvstendig ansvar for virksomheten og resultatene som oppnås.

Foto: Steinkjerfotografen - Visit Innherred

Innovasjon Norge har som hovedmål å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter.

Det er satt tre delmål for virksomheten:

- 1 Flere gode gründere
- 2 Flere vekstkraftige bedrifter
- 3 Flere innovative næringsmiljøer

Selskapsstrategi

Selskapsstrategien til Innovasjon Norge gjelder i perioden 2020 til 2025, og definerer fire strategiske mål:

- 4 Sikre at flere norske bedrifter lykkes med vekst.
- 5 Øke eksporten fra norske små og mellomstore bedrifter.
- 6 Sikre norsk retur fra Horisont Europa på 2,5 prosent.
- 7 Dokumentere hvordan Innovasjon Norges innsats bidrar til utvalgte bærekraftsmål.

Strategiske prioriteringer:

- 1 Innovasjon Norge skal være en sparringpartner for næringslivet i alle regioner.
- 2 Innovasjon Norge skal jobbe for at flere bedrifter lykkes med bærekraftig vekst og eksport.
- 3 Innovasjon Norge skal jobbe for at næringslivet er med og løser de globale samfunnsutfordringene.
- 4 Innovasjon Norge skal bidra til å skape arbeidsplasser i hele landet gjennom regionale partnerskap for å skape vekst basert på regionale forutsetninger.
- 5 Innovasjon Norge skal gi våre oppdragsgivere og eiere råd om hva som virker.

Strategiske presiseringer

Innovasjon Norge har spisset arbeidet med dokumentasjon av prosjekters bærekraft i lys av EUs taksonomi.

Det skal rapporteres på om prosjekter som har fått direkte tildelinger av Innovasjon Norge har et potensielt vesentlig bidrag til minst ett av de seks miljømålene i taksonomien. For å motta midler øremerket klima- og miljøprosjekter, må prosjekters aktiviteter kvalifisere som bærekraftige i tråd med EU-taksonomien.

Som følge av endrede rammebetingelser på sentrale områder ble det i 2021 også besluttet å gjøre noen strategiske presiseringer på tre områder:

EU som premissgiver: EUs ambisiøse vekststrategi «Grønn giv» påvirker Norge og norsk næringsliv. I tillegg er Norge med i en rekke EU-programmer som også innebærer nye oppgaver til Innovasjon Norge. Strategisk betyr det at Innovasjon Norge må overvåke det som skjer i EU, bidra til at norske interesser ivaretas og lykkes i å synliggjøre og koble norsk næringsliv på de mulighetene som finnes i EU.

Sparring, kompetanse og kapital: Innovasjon Norge har fått i oppdrag å være den regionale førstelinjen til hele virkemiddelapparatet, og befester dermed rollen som sparringpartner og tilbyder av kompetanse og kapital til næringsutvikling. I det inngår også rollen som grønn industribank. Strategisk skal Innovasjon Norge være en koordinator og et nav i virkemiddelapparatet som ser – og kjenner – helheten. Det berører også «En dør inn»-samarbeidet med de øvrige virkemiddelaktørene.

Forsterket eksportsatsing: I regjeringsplattformen for Støre-regjeringen ble det satt nye og ambisiøse mål for norsk eksport. Strategisk betyr det at Innovasjon Norge vil forsterke sin eksportsatsing for å bidra til ambisjonen om 50 prosent økt eksport fra fastlandsindustrien.

Foto: Getty

Innovasjon Norge vil for 2022 for første gang levere et klimaregnskap til våre eiere.

Klima- og miljørapportering

Når vi i 2022 for første gang leverer et klimaregnskap til våre eiere, vil det markere et skille i hvordan vi jobber for å forstå og redusere vår påvirkning på det ytre miljø.

Innovasjon Norges hovedkontor og regionkontorer er sertifisert som «Miljøfyrtårn» og en egen veileder for bærekraftig drift gir føringer og styrker beslutningsgrunnlaget innen driftsmessige forhold for virksomheten, som eiendoms- og utstyrsforvaltning, reiser og anskaffelser. Rapporteringen omfatter hele organisasjonen med både nasjonale og internasjonale kontorer.

Virksomhetens reisepolicy ble oppdatert i 2022 for å vektlegge at det skal tas miljømessige hensyn både ved vurdering av behovet for reiser og måten nødvendige reiser gjennomføres på. Dette er i tråd med føringene i statens reiseavtaler som ble reforhandlet i 2022, der miljømessige forhold vektlegges.

Det ble i 2022 påbegynt et arbeid for fremtidig rapportering på relevant klima- og naturrisiko for Innovasjon Norge. Dette arbeidet fortsetter i 2023.

Overholdelse av åpenhetsloven

Innovasjon Norge er underlagt åpenhetsloven som trådte i kraft 1. juli 2022. Vi har i 2022 gjennomført vår første aktsomhetsvurdering for å identifisere, vurdere og håndtere risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Aktsomhetsvurderingen omfattet både åpenhetslovens krav om sosiale forhold, samt risiko knyttet til klima og miljø og selskapsstyring (ESG).

Formålet med vurderingen var å identifisere, vurdere og håndtere risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø som kan knyttes til Innovasjon Norges virksomhet. Aktsomhetsvurderingen er strukturert på en måte som gjør at Innovasjon Norge har fått oversikt over mulige risikoområder og utfordringer knyttet til deres virksomhet.

Konklusjonen fra aktsomhetsvurderingen er at Innovasjon Norge jevnt over har mye på plass. Det er

imidlertid et forbedringspotensial innen enkelte områder og aktsomhetsvurderingen foreslår tiltak for å redusere identifisert risiko. Samlet sett gir aktsomhetsvurderingen Innovasjon Norge en mulighet til å forbedre sin praksis på områder som kan ha en betydelig påvirkning på mennesker, samfunn og miljø.

Innovasjon Norge er nå i gang med å gjennomføre de foreslåtte tiltakene for å redusere risikoen som ble identifisert i aktsomhetsvurderingen, og vi vil fortsette å overvåke og evaluere deres fremgang. Vi gjennomfører i 2023 en oppdatert aktsomhetsvurdering og vil offentliggjøre en redegjørelse på våre hjemmesider innen utløpet av andre kvartal 2023.

Organisasjonskart
Oppdatert april 2023:

Ledergruppen

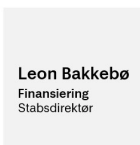
Håkon Haugli
Administrerende direktør

Hans Martin Vikdal
Viseadministrerende direktør

Siv Skorpen
Virksomhetsstyring og økonomi
Stabsdirektør

Leon Bakkebo
Finansiering
Stabsdirektør

Helle Øverbye
Mennesker og teknologi
Stabsdirektør

Eva Camerer
Strategisk stab
Stabsdirektør

Ingelin Drøpping
Samfunns- og næringsutvikling
Divisjonsdirektør

Per Niederback
Export and Invest IN
Divisjonsdirektør

Elisabeth Svanholm Meyer
Reiseliv og spesialoppdrag
Divisjonsdirektør

Foto: Innovasjon Norge

Styret

Gunnar Bovim

Styreleder

Foto: Thor Nielsen/NTNU

Kristin Misund

Nestleder

Foto: Agnete Brun

**Merete Nygaard
Kristiansen**

Styremedlem

Foto: Agnete Brun

Arvid Andenæs

Styremedlem

Foto: Agnete Brun

Heine Østby

Styremedlem

Foto: 3B Fibreglass

Kristine Falkgård

Styremedlem

Foto: KBN/Jo Straube

Kristine Nore

Styremedlem

Foto: Bjørn H. Pettersen

**Arne
Ingebrigtsen**

Styremedlem

Foto: Kristiansund
kommune

Thomas Breen

Styremedlem

Foto: Arnfinn Johnsen

Håkon Nyhus

Ansattererepresentant

Foto: Astrid Waller

**Mari Dorte J.
Michaelsen**

Ansattererepresentant

Foto: Privat